

DARBININKAS

LIV NO. 63

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

PENKTADIENIS - FRIDAY, SPALIS - OCTOBER 3, 1969

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Pragoj krito keršto kirvis, bet tai tik Pyro laimėjimas

Visus metus galasti Maskvos keršto kirviai galop krito ant Čekoslovakijos "žmogiškojo veido" komunistų grupės galvų, o iš likusių Maskvos junga nešti išgavo pareiškimą, kad Rusija ir jos Varšuvos pakto sąjungininkai buvo teisūs okupavę Čekoslovakiją 1967, nes "socializmui" ten buvusi atsiradusi didelė grėsmė. Tokį pareiškimą, seniai Maskvos reikalaujama, padarė pereitą savaitę kompartijos centro komitetas Husakui prašant. Tai buvo Maskvos klikos laimėjimas, bet labai laikinas ir dar toks, kurs žymiai prisidės prie jos galo priartinimo.

Gyvenimas kartais nesuprantamai keistai mėto žmogų. Toks likimas yra tekęs dabartiniam Čekoslovakijos kompartijos vadovui Husakui.

Novotnio režimo laikais kaip slovaks patriotas kelis me-

Dubčekas bylą baigus, maskvinis taikstosi į Husako vietą

tus išsėdėjo kalėjime, paskui kartu su Dubčeku ir kitais vertė Novotniją ir kūrė "Pragos pavasario" reformas, prieš kelis mėnesius pasiėmė vaidinti "realistų" rolę, nes taip buvo manoma lengviau apsiginti nuo Maskvos landžiojimo į kiekvieną Čekoslovakijos kampą. Bet Husaka ir jos agentai jį išniekino iki galo — privertė kaltinti Dubčeką ir pateisinti okupaciją, labai gerai žinodami, kad Husakas kalbėjo išprievartautas.

Visas centro komiteto posėdis buvo skirtas tik "personaliniam klausimui", tai yra centro komiteto, federalinės Čekijos bei Slovakijos vyriausybės bei kitų atsakingų vietų išvalymui nuo labiau pasižymėjusių "Pragos pavasario" reformininkų. Kitos jautrios vietos,

kaip spauda, radijas, televizija, policija, kariuomenė, studentų ir rašytojų organizacijos, net mokslų akademija ir universitetas, jau seniai apvalytos.

Visą reikalą referavo G. Husakas, pasiūlęs bauses Dubčekui ir kitiems, bet tuo metu atsisuko į Novotnio laikus ir išskaičiavo tais laikais padarytas visas nedorybes. Dubčeką kiek galėdamas gynė prez. Svoboda, premjeras Černikas išvertė kailį, nes padėjo kaltinti Dubčeką, ir už tai jam pasisekė pasilikti jau išvalytos federacinės vyriausybės pirmininku. Dubčekas, kaip jau pranešėm pirmiau, išvartas iš kompartijos prezidiumo ir federacinio parlamento pirmininko pareigų, bet paliktas centro komiteto nariu.

Zinios ateina iš Čekoslovakijos, kad Husako tragedija tęsiasi toliau — už jo galvą jau prasidėjusi kova, kuriai vadovauja maskvinių persidavėlių grupės vadas Vasil Bilak. Jis priklausė trejukai, kuri turėjo sudaryti Maskvai klusnią vyriausybę vos tik rusų kariuomenei pernai pradėjus užimti Praga. Tada Maskvos kortas sumaišė nedraugiškos čekų demonstracijos ir prez. Svoboda, pareikalavęs laisvo kelio nukristi į Maskvą padėties aptarti.

Husakas su Bilaku ir šiandien nesisekina. Maskviniai dabar įdūk ant Husako už tai, kad Dubčekas buvo paliktas centro komitete — gi jie norėjo jį teisti kaip "socializmo" išdaviką — ir kad Husakas savo kalboje taip žiauriai kritika-

vo Novotnio režimą. Spėjama, kad maskviniai dabar jau pasirenge pradėti versti ir Husaką. Jei įtempimas tarp Husako ir Bilako padidės, byla turės spęsti Maskvą. Žinių tiekėjai dar bijo pagalvoti, kad toji kova būtų pačios Maskvos suplanuota — paskutinis etapas atimti valdžią iš Husako ir viską atiduoti kiečiausiems Maskvos tarnams.

Kaip tie įvykiai gali paveikti čekų-slovakų nuotakas? Kadangi Dubčekas ir Smrkovsky tebėra labai populiarūs, tai jų pažeminimas gali pakenkti viskam, kas rišasi su komunistiniu režimu. Perdaug galingas saugumas, kad kas išdrįstų organizuoti atvirą pasipriešinimą, bet pasyvaus pasipriešinimo formų gali atsirasti. Todėl toji Maskvos ir jos statytinių pagala gali būti labai nuostolinga ir Rusijai ir jos agentams Pragoje.

A. Dubčekas — auka

G. Husakas — prokuroras

L. Svoboda — gynėjas

O. Černik — brolių išdavęs

Bilakas — Husaką verčiąs

Arabai labai spaudžia pradėti derybas

Jungt. Tautos. — J. Tautų užkulisiuose vyksta labai didelis spaudimas į arabus ir jų globėjus rusus, kad arabai (Egiptas, Sirija ir Jordanas) pradėtų derybas su Izraeliu per J. Tautų tarpininką švedų diplomata Jaringą. Izraelio atstovai čia labai atkakliai ieško kitų pagalbų, pati Golda Meir atidengė bent jau dalį savo taikos planų J. Tautų gen. sekretoriui U. Thant ir prez. Nixonui.

New Yorke tris dienas buvusi Golda Meir tiesioginiai ir per tarpininkus kvietė arabus pra-

dėti derybas, kurias žadėjo būsiant garbingas abiem pusėm. Bet taiką siūlydama karštai gynė Izraelio teisę būti ten, kur dabar yra. Ir nežadėjo jokių nuolaidų tiems, kurie nori tą teisę paneigti ir Izraelį sunaikinti.

Čia buvo paleistas gandas (sakoma, kad jo autorius yra pats Egipto užsienio reikalų ministras), jog neilgrukus Egiptas gali pradėti derybas ir anksčiau negu bus gražintos 1967 užimtos arabų žemės, bet Kairė toji žinia buvo paneigta. Dabar jau svarbu ne paneigimas, bet tas faktas, kad žiniai patvirtinti yra ir liudininkas. Charakteringa ir tai, kad veik tuo pačiu laiku ir Izraelio oficialūs asmenys (Abba Eban ir Golda Meir) pradėjo užsiminti, jog Izraeliui pirmoj vietoj rūpi taika ir saugumas, bet ne būsimos sienos. Dėl jų esą galima derėtis ir susiderėti.

— Švedija duos S. Vietnamui 40 mil. dolerių paskolomis ir dovanomis per ateinančius trejus metus. Tokiu būdu Švedija protestuoja prieš Vietnamo karą, kurį ji laiko neteisingu. Pranešimą padarė socialdemokratų partijos suvažiavime užsienio reikalų ministras. Švedija remsianti ir Kinijos priėmimą į J. Tautas. Ji globa ir iš Amerikos kariuomenės pas ją pabėgusius kareivius.

— Kinija pasigaminanti naftos tiek, kiek tik reikia. Naftos importas iš Rusijos seniai nutrauktas. Yra žinoma, kad per paskutinį dešimtmetį nafta buvo surasta Mandžiūrijoje, Šantungo provincijoje ir kitur. Jokie gamybos skaičiai neskelbiami. Žinoma, kad naftos išteklių Kinijoje yra dideli, tik neturima pakankamai kapitalo gamybai išvystyti.

Dėkinga už paramą, bet blogi metodai

La Paz. — Naujoji Bolivijos valdžia dėkinga už Amerikos paramą, bet jos teikimo būdai esą reikalingi didelių pataisų. Ji tikisi, kad prez. Nixonas reikalus pakreips gerojone pusėn ir atsiųs tokius asmenis, kurie panorės išgirsti ir Bolivijos nuomonę. "Mes nesam privačios pramonės priešai, bet tos privačios bendrovės turi atsižvelgti ir į Bolivijos reikalus".

Ukinės reformos būsiandos daromos lėtai ir atsargiai. Jie žiūri kas darosi Peru, ir tai jiems patinka. Jiems patinka ir Čilės krikščionių demokratų programa, bet ten viskas daroma labai lėtai. Bolivijoje atėjęs laikas skubėti. Dažnai žadama naujienų pabarstyti, bet nepatariama dėl jų jaudintis.

Politikoje nori santykių su visais kraštais, bet tik su sąlyga, kad nebus bandoma kištis į Bolivijos vidaus reikalus. Daugiau Guevarų ir partizanų tikrai nebenorima.

Markei leista ieškoti naujos vertės Ji jau pakilo keturiais procentais

Bonnas. — Prieš pat rinkimus vėl buvo pradėta organizuoti tarptautinė spekuliacija vokiečių marke, besitikint pelno tuo atveju, jei po rinkimų markės kursas būtų pakeltas. Vyriausybė laikinai galėjo tą ataką sulaukyti per centrinių bankų, bet pasirinko kitą kelią — uždarė keltom dienas vertybių biržą, ką padarė ir kitos Europos vyriausybės.

Kai po rinkimų biržos buvo atidarytos, buvo atimta valstybinio banko ranka nuo markės palaikymo senam lygyj ir leista jai laikinai svyruoti, ieškant savo vertės pagal laisvą rinkos pareikalavimą. Biržas atidarius, vokiška markė pradėjo pamažu kilti virš tarptautiniai nustatytos dabartinio kurso. Kilo ne staigiai, bet pamažu. Pirmą dieną pasiekė tik tris dešimtadalius amerikietiško cento, bet vakar jau buvo pakilusi 4 proc. Ikišiol vokiška markė buvo lygi 25 JAV centams.

Kai markės kaina pinigų rinkoje nusistovės, vyriausybė turės apsispręsti, ką toliau su ja daryti: oficialiai pakelti jos vertę iki laisvose transakcijose surasto lygio arba leisti ir toliau jai svyruoti, bet jau tarp nustatyto maksimumo ir minimumo.

Antruojų keliu V. Vokietija viena pati negali eiti, jei reikalinga kitų valstybių pagalba, todėl patikimi šaltiniai mano, kad bus pasirinktas pirmasis kelias — markės vertė bus padidinta iki nustatyto lygio. Galimas, žinoma, ir trečiasis kelias — sugrąžinti ją atgal iki senojo kurso. Bet to niekas nebesitiki.

Pačiu įtempimo metu Washingtono posėdžiavo Tarptautinio Monetarinio Fondo ir Pasaulio Banko narių-valstybių finansų ministrai ir centrinių bankų valdytojai. Tų narių yra maždaug tiek, kiek yra nekomunistinių valstybių. Ir tame susirinkime V. Vokietijos vyriausybė sprendimas leisti markės vertei kilti, buvo sutiktas su dideliu palengvėjimu. Kiek markė pakils, dar niekas nedrįstų pasakyti, bet spėjotai mini nuo 5 iki 12 procentų virš jos dabartinės vertės.

— Kinai išsprogino ore trijų megatonų stiprumo atominę bombą. Trys megatonai yra tiek jėgos, kiek jos gali išvystyti trys milijonai tonų dinamito. Sprogimas įvykdytas Lop Nor vietovėje Sinkiangje, apie kurios sunaikinimą atominėmis raketom buvo pradėjusi kalbėti Kremliaus valdžia.

— **Jane's Kovos Laivai** — tokiu vardu Anglijoje leidžiamas metraštis apie pasaulio karinius laivynus. — siūlo įtraukti į Atlanto pakto šeimą P. Afriką, Argentiją ir Australiją, nes prie tų valstybių jau per daug arti priėjęs Rusijos laivynas. Peikiama Anglija, kad paliko tuščią vietą Maskvos laivynui. Dar guodžiamasi tik tuo, kad Sovietų atominiai povandeniniai laivai nesą tokie tobuli kaip Amerikos ir Anglijos. Bet ir toji paguoda greit pranyksianti.

— **Tas Ulsterio protestantų dvasininkas Ian Paisley** organizuoja prie parlamento Belfaste demonstracijas ir grasina viską sudaužyti, jeigu bus priimtos reformos, naikinančios prieš katalikus nukreiptą diskriminaciją. Parlamentas dabar tas reformas pradėjo svarstyti, valdanti partija joms pritarė, gi Londonas pagrasino atimsiąs piniginę paramą, jeigu jos nebūtų priimtos.

— **Sen. Kennedy** automobili žuvusios Mary Jo Kopechne tėvai tebekovoja teismuose, kad nebūtų leista iškasti jos kūną skrodimui.

— **Maskvos Pravda** piktinasi, kad pasaulio spaudoj plito žinios, jog rusai bandė organizuoti Egipto Nasserio nuvertimą. Girdi, A. Sabry pašalintas nuo partijos vadovybės visai kitais sumetimais. Kiti šaltiniai kaip partijos vadovybės visai kitais sumetimais. Kiti šaltiniai kaip partijos vadovybės visai kitais sumetimais. Kiti šaltiniai kaip partijos vadovybės visai kitais sumetimais.

— **Privatų lėktuvų pilotai** pereitais metais buvo įsivėlę į 692 avarijas. Bent jau 200 atsitikimų avarijos priežastis buvo girti pilotai. Tokios problemos neturi didžiųjų orinio susisiekimo bendrovės.

Nutraukė bylą prieš žalkepurius vyrus

Washingtonas. — JAV armijos sekretorius nutraukė bylą prieš septynis specialios paskirties karius, kurie Vietname buvo įtarti ir apkaltinti nužudę vietnamietį šnipą, buvusį dviejų tikrai, gal ir trijų valstybių agentą.

Aišku, kad tas agentas veikė CIA žinioj, bet jo žuvimo aplinkybės buvo tyčia ar netyčia supainiotos. Apkaltintieji gynė savo pusę, bet CIA atsiskaitė jų byloje liudyti, todėl armijos sekretorius Resor įsakė bylą nutraukti. Vyrų parvežami namo.

W. Brandt taikstosi į kanclerio vietą Derybos su demokratais gali neišdegti

Bonna. — Socialdemokrato ar krikščionio demokrato vadovaujamos V. Vokietijos vyriausybės sudarymą nulėms ne tos dvi didžiiosios partijos, bet pati mažiausia laisvųjų demokratų partija, gavusi per šiuos parlamento rinkimus tik 30 atstovų.

V. Vokietijos parlamente yra 496 balsuoją atstovai, partijomis taip pasiskirstę: krikščionys demokratai 242, socialdemokratai — 224, laisvieji demokratai 30 (V. Berlyno 22 atstovai nebusuoją ir nerenkami — juos pasiūnia savo būdu parinkęs V. Berlyno seimelis). Su kuo nutars susidėti laisvieji demokratai, senųjų laikų Vokietijos liberalų partijos palykuonys, toji partija duos kanclerį ir sudarys vyriausybę. Kanclerį tvirtina parlamentas, jis pats pasirenka visus ministrus.

Pereito sekmadienio rinkimai nedavė reikalingos daugumos nė vienai partijai, todėl koalicija neišvengiama. Gali būti trys kombinacijos: krikščionys demokratai su socialdemokratais, krikščionys demokratai su laisvaisiais demokratais ir socialdemokratai su laisvaisiais demokratais. Pirmosios kombinacijos užnugary būtų 466 atstovai, antrosios — 272, trečiosios — 254. Pirmoji kombinacija būtų pati stipriausia, antroji turėtų 48 atstovų daugumą, o trečioji tik 12 atstovų daugumą.

Atrodo, kad koaliciją pasiryžo sudaryti socialdemokratai su laisvaisiais demokratais. Jei tai išdegs, Willy Brandt bus kancleris su 12 atstovų persvara parlamente. W. Brandt jau pranešė prezidentui, kad jis bandys sudaryti vyriausybę su laisvaisiais demokratais. Laisvieji demokratai sutiko derybas pradėti. Vakare jau būta žinių, kad ne visi jų žmonės tai kombinacijai pritarė, todėl dar visas reikalas gali susikomplicuoti.

Iš kitų davinų atrodo, kad abiejų partijų vyriausieji vadai jau seniai buvo susitarę sudaryti koaliciją, jei rinkimų daviniai būtų palankūs. Juk pirmas bandymas jau buvo padarytas renkant šį pavasarį V. Vokietijos prezidentą. Tada dalis laisvųjų demokratų balsavo už socialdemokratų kandidatą, kuris ir laimėjo tik kelių balsų daugumą. Jei W. Brandt gaus

Susilaiko nuo kritikos, nes didelė atsakomybė

Washingtonas. — Demokratų kongrese jau rengėsi pradėti masiniai kritikuoti prez. R. Nixono Vietnamo politiką, bet dabar, atrodo, apsigalvojo, kad tokia taktika gali būti jiems patiem žalinga. Ypač, kad labai rizikuoti nebėliko daug laiko, nes kitais metais bus daliniai kongresiniai rinkimai.

Prez. Nixonas savo paskutinę spaudos konferenciją visų prašė, taigi ir kongreso narių, vieningai paremti jo karo likvidavimo politiką (planingą Amerikos karių ištraukimą ir tvarkingą vietnamiečių parengimą), kad priešas galėtų suprasti, jog nereikia tikėtis Amerikos pagėbimo iš Vietnamo, bet reikia pradėti taikos derybas.

Prezidentūra perdavė į kongresą žinią, kad kongreso narių kritika trukdo prezidentui baigti karą. Respublikonų vadai jau pasiūlė susilaikyti nuo Vietnamo karo vedimo kritikos bent 60 dienų. Ta proga demokratai apsigalvojo, kad Vietnamo karą padaryti partinių ginčų objektu gali būti labai pavojingas biznis. Ir toks greitas viską kritikuoti sen. Kennedy pasisakė už susilaikymą. Bet nieko nesigirdi dar iš sen. Fulbright stovykos, ką jis darys su sen. Goodell pasiūlymu nu-

V. Vokietijos socialdemokratų vadovas W. Brandt (viršuje) derasi su Laisvųjų demokratų vadu Walter Scheel dėl naujos vyriausybės sudarymo.

kanclerio postą, pirmą kartą per 20 metų valdančioji viršūnė pereis į socialdemokratų rankas.

Socialdemokratai esą pasirenge laisvųjų demokratų pirmininkui užleisti užsienio reikalų ministeriją ir dar duoti dvi ministerijas jo draugams.

Willy Brandt esą labai užpykęs ant prez. Nixono, kad šis pasveikino dr. Kiesingerį su partijos laimėjimu. Jo pyktis buvęs toks didelis, kad norėjęs net iškviešti Amerikos ambasadorių ir pareikšti protestą. Tai būtų buvęs ne tik diplomatinio etiketo pažeidimas, bet ir diplomatinio nesubrendimo pademonstravimas. Bet tos diplomatinio mandagumo stokos bėdos Brandt visgi neišvengė — pirmasis anksti ryšą nubėgo pas prezidentą pasakyti, kad jis nori sudaryti vyriausybę. Bet senas Europos demokratinės tvarkos paprotys sako, jog pirmenybė bandyti sudaryti vyriausybę priklauso daugiausiai atstovų laimėjusiai partijai. Siuo kartu toji teisė priklausė dr. Kiesingeriui.

traukti pinigų Vietname esančiai kariuomenei ir tokiu būdu priversti prezidentą ją iš ten kuo greičiausiai išvežti. Sen. Goodell yra dar kojų nesušilęs senate respublikonas, todėl manytina, kad jis bus įtikintas savo pasiūlymus atsiimti.

Demokratų partijos pirmininkas sen. Harris jau sudarinėjo planus kaip partija turėtų parmeti spalio 15 prieš Vietnamo karą demonstruojančius studentus, bet po prezidento išėjimo jau pasakė, kad "tikrai dar perdaug anksti pasirinkti Vietnamo karą kovai prieš respublikonų administraciją".

— **Izraelio premjerė Meir** gavusi prez. Nixono pažadą, kad Izraelis gausias ūkinės ir karinės pagalbos. Klausimas būsiąs svarstomas pagal atsižadusį reikalą ir aplinkybes. Pinigų naujais imigrantams įkurdinti ir kitiems humanitariniams reikalams pažadėjo ir Amerikos žydai.

GEN. STABO PULKININKAS BOLESLOVAS JAKUTIS MIRĖ RUGSEJO 28 EDINBURGE, SKOTIJOJE, PALAIDOTAS SPALIO 2.

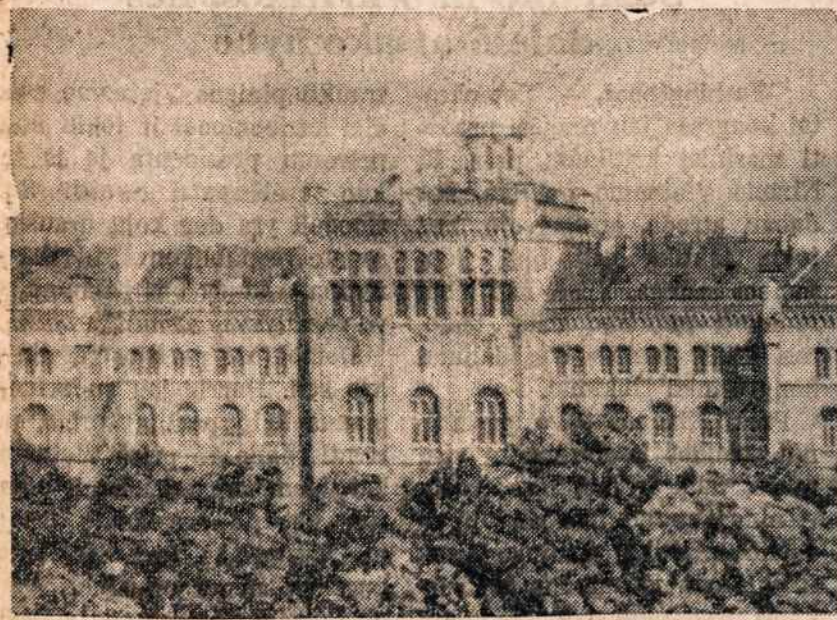
Rygos "dačos" ir Tallinno gyventojų privilegijos

N. Z.Z. korespondentas aprašinėja atskirų Baltijos sosti- nių išpūdžius, žymėdamas vėl, kuo jos skiriasi nuo Rusijos miestų ir kuo nuo viena kitos. **Seni ir nauji pastatai Rygoje:**

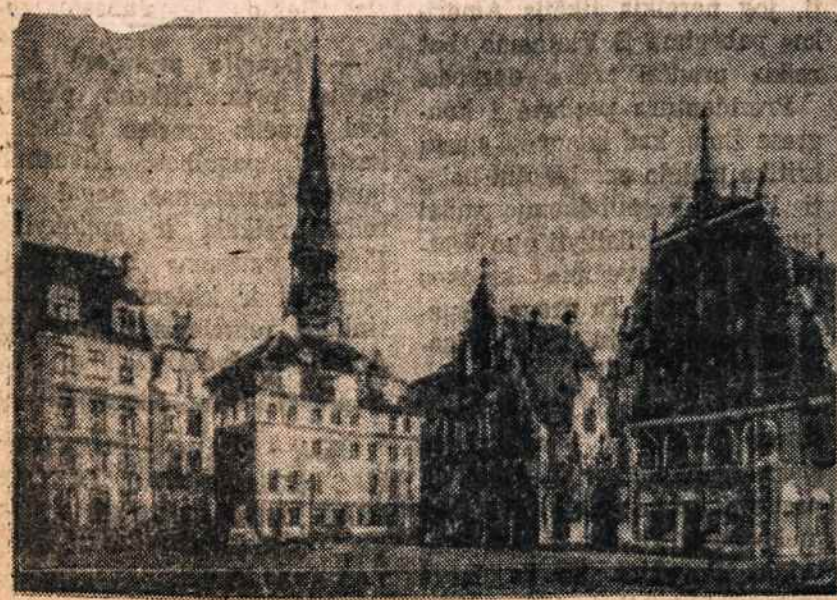
Gauni visada slegiantį išpū- dį, kai pamatai, jog žavingi se- ni europiniai miestai nyksta komunistiniame režime. Praha yra vienas tokis pavyzdys, Ry- ga kitas, tik kuklesnio laipsnio. Einu per senąjį kvartalą su jo vingiuotom gatvėm, viduramži- nem arkom, paslėptais kiemais — kaip tai turėjo būti gražu kitados; kaip tai gražu galėtų būti! Bet šiandien tai apleista, neprižiūrėta, vargiai beatskirs- nuo skurdžių kvartalo. Gatvės švartios, kiek tik galima, bet tinkas nuo sienų metai iš me- tų vis daugiau lupasi, plikos plytos išlindę, išdaužytų langų rėmai uždengti kaip pasitaikę, gatvės ir šaligatviai skylėti, pa- senę tramvajai girgžda kliban- čiuose bėgiuose. Ore šiukšlių kvapas, ir pro atdarus langus matai abiejose pusėse susi- spaudusius apartamentus, per- kimštus kambarius, kurių var- ganos sienos dažnai yra ne kas kitas kaip pakabintos paklodės, gyventojam teduodančios apgai- lėtina maža privatumo.

Dėl atsiktinės aplinkybių kombinacijos visoj Maskvos im- perijoje tarp intelektualų kilo interesas prieškariniu palikimu, o vyriausybėje interesas dole- rius atgabenančių turistų pa- traukimu. Nuo Prahos iki Vla- divostoko imta valyti ir atnau- jinti viduramžinių ir barokinių laikotarpių liekanas. Tačiau Ry- goje tas darbas pasistūmėjo la- bai netoli, neišėdamas už ri- bų "Trijų brolių" — trijų se- niausių miesto rezidencinių pa- statų...

Kaip ir visur komunistinia- me pasaulyje, čia yra didelė bu- tų stoka. Nauji gyvenamieji kvartalai statomi aplink miės- tą, bet jų toli gražu nepakanka. Sie nauji pastatai panašūs į ba- rakus, koki dygsta Maskvoje, Taškente, Vladivostoke, bet Ry- goje jie turi kažkaip malone- snę išorę. Jei, pasak Ilja Eh- renburg, rusai "neturi akies", tai latviai turi labai išlavintą skonį formai ir spalvai, kurio- jė neprarado net Rusijos val- domi. Kai kur naujų pastatų spalvingi fasadai ir atsiktinis individualus architektūrinis bruožas sušvelnina monotoniją pasikartojančių to paties pavi-

Rygos universiteto rūmai

Ryga. Toliau — sv. Petro bažnyčios bokštas

N. Zuercher Zeitung korespondento išpūdžiai (3)

dało blokinių pastatų, kurie vi- si yra penkių aukštų ir be kėl- to. Grakšti ir griežtai skirtinga nuo rusiškų modelių yra nauja geležinkelio stotis ir pašto rū- mai. Miesto centre yra eilė jau- kių sodų bei parkų...

"Dačos":

Toliau korespondentas pasa- koja apie Rygos pajūrio kuror- tą. Kopos, pušynas, kuriame pri- statyta eilė medinių "daču". Vie- nos privatinės, kitos priklauso profesiniam sąjungom. Keletas kinų, estrada koncertam. Bet jokio viešbučio tokio kaip Va- karų kurortuose.

Daugumas vasarotojų naudo- jasi privatinėm "dačom". Vie- na iš jų teko korespondentui apžiūrėti. Joje keturi kamba- riai. Savininkas vieną kambarį

laiko savo šeimai, kitus tris kambarius išnuomoja. Tos "da- čos" vieną kambarį išsinuomo- jo trim mėnesiam Rygos gyven- tojas su savo draugu. Jiedu yra vedę ir turi abudu po sūnų. Tai- gi savaitgaliais ar per šventes tame kambary vasaroja dvi še- mos; kambario dydį korespon- dentas vertina apie 18 kv. pė- dų. Visos "dačoje" gyvenančios šeimos, vadinasi septynios, turi teisę naudotis bendra virtuve ir vonia. Mokestis už tris mė- nesius 150 rublių.

Grįžęs Rygon — pasakoja korespondentas — teiravausi, kas yra tų "daču" savininkai. Atsakymai buvo vienodi: "Žmo- nės su pinigų". Koki tie žmo- nės? Atsakydami išsisukinėjo, bet užtikrino, kad tarp jų esą ir paprastų darbininkų. "Da-

čos" vidutinė kaina maždaug kaip sovietinio automobilio — apie 6-7000 rublių, bet auto- mobilio turi ilgai laukti, o "da- čą" gali pirkti, palyginti, grei- tai...

Tiesa, kad kiekvienam Sovie- tų piliečiui leista turėti savo "dačą". Tai nevisai pagal kom- unistinę teoriją, bet tai virto teise, kai Sovietų partijos va- dai įsigijo "dačas" ir pajuto reikalą "daču" nuosavybę le- galizuoti. Dabar "dačos" turėji- mas virto gėros padėties sim- boliu ir išplito ne tik tarp par- tijos viršūnių, bet ir tarp privi- legijuotų grupių kaip daktarai, mokslininkai, atletai, artistai ir kt., kurie savo privilegija nau- dojasi kapitalui susidaryti, iš- nuomodami "dačas" vasaroto- jam.

Talino miestas su seno sios pilies bokštais

Pasyvumas rezoliucijose apie Maskvos konferenciją

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Kad ir šimtas tūkstančių jau esą Lietuvoj įrašytų į komu- nistų partiją, partijos vadų gal- vos tikimams dėmesio dabar lyg net mažiau bebūtų rodoma, ne- gu prieš 30 metų, kai komu- nistų Lietuvoj tebuvo vos kele- tas ar keliolika šimtų. Dabarti- nių komunistų — ar tik iš rei- kalo partijon išrašiusių — abe- jingumą liudija ir Vilniaus laik- raščiuose, ypač Tiesoj, skelbia- mi pranešimai apie įvairiose Lietuvos vietose sušauktus komu- nistų aktyvo, t.y. pareigū- nų bei pareigūnėlių susirinki- mus ir tų susirinkimų vardu

skelbiamas reakcijas į papasa- kojimus apie Maskvoj buvusią tarptautinę komunistų konfe- renciją.

"Karštas, vieningas pritari- mas", skelbia Tiesos redakto- rių pridėta antraštė, tačiau tas "karštumas" tik redakcijoj į- spraustas. Po ta antraštę sudė- tuose pranešimuose ne tik nėra jokio karščio, bet greičiau apie Lenino jubiliejų atkalbėti kiekvienas partijos aktyvistas net ir užsimerkęs moka, ir ži- no, kad tą kalbėdamas mažiau- siai susidurs su pavojum ka- nors "ne taip" pasakyt... Net ir partijos žurnalistai, regist- ruodami iš viršaus užsakytus lo- jalumo pareiškimus, atpasko- ja juos lyg atgalia ranka tą formalumą atstumdami ir mie- lai pasitenkinti vietinių penkmečio planų ir rengimosi Lenino jubiliejui trafaretinio paminėjimu... (Elta)

Pastebėtina, kad tiems akty- vistams padiktuotoje rezoliucij- ose net nekalbama apie Mas- kvos konferencijos nutarimą, o tik ištariamasi pritarimas ru- sų kompartijos delegacijos li- nijai toj konferencijoj. Bet ne- matyti, kad aktyvai būtų aišku, kokia ta rusų ir kokia kitų bu- vo linija toj konferencijoj. Nes, sprendžiant iš korespondentų pranešimų, rezoliucijose buvo skubama nukreipti kalbą nuo konferencijos ir kalbėti apie kasdieniškesnius dalykus.

Iš Alytaus, pavyzdžiui, rašo, kad aktyvistai urmu pritarią vis- kam, kas daroma Makvoj, o pa- tys skuba tvirtinti nesigailėsią jėgų įvykdyti penkmečio pla- nui...

Iš Skuodo — padarysį vis- ką, kad būtų įgyvendinti darbo planai, ir darbo pergalėmis pasitiksią didįjį Lenino jubilej- jų...

Iš Kretingos — dirbsią var- dan taikos ir, stiprindami pa- saulinę (!) socialistinę sistemą, prisidėsia prie garbingojo Leni- no jubiliejaus sutikimo...

Iš Rokiškio — gerinsią ideo- loginį darbą, sutelksią jėgų pir- ma laiko įvykdyti penkmečio už- duotims ir įsipareigojimams, skirtiems Lenino gimimo šim- tosioms metinėms...

Toki korespondentų suregzi- trafaretai rodo, kad papasako- jimai apie tarptautinę komu- nistų konferenciją mažesniųjų Lietuvos miestų partiniam ak-

tyvui jei ir buvo pro vieną au- sį įėję, tai pro kitą bėmatant išėjo, todėl nuo tos konferen- cijos vertinimo teko atsikratyti paprastai: "viskam pritariam ir palikiu mus ramybėj!". O už- maskuoti tam nesidomėjimui aukštąja politika visi ne tiek vieningai, kiek vienodai nukrė- pia kalbą į... penkmečio užda- vinius Lenino jubiliejus garbei. Jau antri metai, kaip kalbes apie Lenino jubiliejų atkalbėti kiekvienas partijos aktyvistas net ir užsimerkęs moka, ir ži- no, kad tą kalbėdamas mažiau- siai susidurs su pavojum ka- nors "ne taip" pasakyt... Net ir partijos žurnalistai, regist- ruodami iš viršaus užsakytus lo- jalumo pareiškimus, atpasko- ja juos lyg atgalia ranka tą formalumą atstumdami ir mie- lai pasitenkinti vietinių penkmečio planų ir rengimosi Lenino jubiliejui trafaretinio paminėjimu... (Elta)

Toliau — Vilniaus išpūdžiai.

— Nemokančių nė rašyti nė skaityti pasauly esama apie 810 milijonų žmonių. Kitais metais toje grupėj numatoma būsiant visą trečdalį žmoni- jos.

— Prez. Pompidou nupiešė liūdną Prancūzijos ūkinės padė- ties vaizdą ir ragino gyventoj- ysus remti vyriausybės sudarytą ūkinio atkūtinimo programą ne streikais, bet susidrausmini- mu ir trupučiu kantrybės.

LIETUVOJE PAMINĖJO VAIZGANTĄ

Rugsėjo 18 Vilniuje buvo su- rengtas oficialus Juozo Tumo- Vaižganto minėjimas jo šimto- jo gimtadienio proga. Apsilan- kė eilė vietinių valdžios šulų su Sumausku priešaky. Vaizgan- to kūrybos ištraukų skaitė "ofi- cioziškiausios" aktorės — K. Kymantaitė ir M. Mironaitė, o minėjamą pradėjo Antanas Venclova, pastaruoju metu itin uolus pastovėti ir nusifotogra- fuoti prie visų vieningai gerbia- mų didžiųjų Lietuvos žmonių karsto ar paveikslu. Paskaitą apie Vaižganto kūrybą skaitė pedagoginio instituto docentė Aldona Vaitiekūnienė, ir labai nuoširdžiu atsiminimu apie sa- vo susitikimus su Vaižgantu papasakojo rašytojas Juozas Paukštelis. Sūvo minėjimu Vaiž- gantas, kaip ir Maironis, galūti- nai įstatytas į ir dabartinės aplinkybės Lietuvoj visuoti- nai gerbiamų asmenybių galeri- ją.

Tallinnas ir jo gyventojų pri- vilegijos:

Estijos sotinė, anksčiau vadi- nusis Reval, yra žavingas uos- to miestas prie Suomijos įlan- kos. Jos vėlyvųjų viduramžių centrui būdinga Hanson lygos ir Liuterio dvasia yra beveik išista išlikusi ir labai primena šiaurės Vokietijos miestą...

Nors miestas buvo vokiečių nuosavybė tik trumpą laiką, šiaurės vokiečių dvasia turėjo lemiamos įtakos Reval iki 1939, kada baltiškiai buvo repatri- juoti pagal Hitlerio-Stalino sutar- tį.

Korespondentas pastėbi, kad Tallinne, kaip ir Rygoje, dau- geliui senovės paminklų leista nykti. Mieste gyventojų per- kimšta. Aplink miestą auga rez- idenciniai kvartalai. Greitosi- mom atsiras nauji pastatai mažai kuo skiriasi nuo sovieti- nių. "Kažkaip malonesni yra daugelis vienos šeimos namų, privačių, pastatytų užmiesčio miškuose. Kai kurie jų buvo pastatyti prieš karą, kai kurie jau po karo. Miesto valdžia vė- liau beveik visiškai sustabdė privatinę statybą, neduodama žemės."

"Tallinno gyventojai naudo- jasi neįkainojama privilegija, kokios neturi kiti sovietiniai pi- liečiai: jie gali gauti televizijos transliacijas iš Vakarų, iš Hel- sinkio, kuris yra tik už 50 my- lių į šiaurę. Dėl to Tallinno gy- ventojai buvo vieninteliai, ku- rie Sovietų Sąjungoje galėjo sekti Apollo 11 kelionę į mėnu- lį — taip kaip ir Vakarų žmo- nės."

Ir suomiiai naudojami Talli- no artumui. Jie gausiai lankosi ir yra vieninteliai žmonės, ku- rie sovietiniame režime pajun- ta laisvę išsigerti, kiek tik nori — to jiems nėra leista savame krašte.

"Visos trys Baltijos valsty- bės užsieniečiam yra labiau uždaros nei bet kuri Sovietų Sąjungos dalis. Užsieniečiai Maskvoje yra daugiau ar ma- žiau laisvas judėti spinduliu apie 25 mylias. Baltijos sosti- nių, Tallinno, Rygos, Vilniaus, ribas leidžiama peržengti tik su Inturisto palydovu, tik tam tik- rais keliais ir tik į tam tikrus miestus".

Toliau — Vilniaus išpūdžiai.

— Nemokančių nė rašyti nė skaityti pasauly esama apie 810 milijonų žmonių. Kitais metais toje grupėj numatoma būsiant visą trečdalį žmoni- jos.

— Prez. Pompidou nupiešė liūdną Prancūzijos ūkinės padė- ties vaizdą ir ragino gyventoj- ysus remti vyriausybės sudarytą ūkinio atkūtinimo programą ne streikais, bet susidrausmini- mu ir trupučiu kantrybės.

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikią garbingas laido- tuves, Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-con- ditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Mo- derni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 428 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARKET 2-5172. Paruošiamos gar- bingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiaja- me New Yorke, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų pirkimo, par- davimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valsty- bės ir federalinės valdžios mokesčiai (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, stabybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuo įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prienamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be- to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prie- namu kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apraudimas gyvybės, namų, automobilų, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpil- dymas, Mutual Funds—pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadi- niais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviam. Pristatom į namus liet. sklandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniš- ka krautuvė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maištos, spalvotos, lovmos užtiesalai, vilnonės skaros ir šalkai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užleikite ir įstikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 80-30½ Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (ga- li vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto- patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų radio valanda šeštadieniais nuo 5 iki 6 val. WEVD 1330 kil. 97.9 mg. FM. Direktoriaus dr. Jokūbas J. Stukas, 1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07035; tel. 201-289-6878.

NEW YORK — Laisvės žiburys, lietuvių ir anglų kalbomis sekmdieniais 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM banga. Vedėjas Romas Kezyas, TW 4-1288, 62-15 69th Pl., Middle Village, N.Y. 11379.

LOS ANGELES, CALIF. — L. Bendruomenės radijo valandėlė — KTYM banga 1460 sekmdieniais 5-5:30 v. p.p.

PHILADELPHIA, PA. — Bendruomenės Balsas, WTEL, 860 kilocycles šeštadieniais nuo 1:30 - 2:30 p.p. 1203 Green St., Philadelphia, Pa. 19123; PO 5-0932.

PITTSBURGH, PA. — WZUM, 1590 banga sekmdieniais 12 iki 12:30 p.p. Vedėjas V. A. Yucius, 52 Shady St. W. Pittsburgh, Pa. 15228, tel. 563-2754.

HARTFORD, CONN. — ved. Alg. Dragūnavičius, WBMI - FM 95.7 sekma- dienį nuo 12 iki 1 p.p. — 273 Victoria Rd., Hartford, Conn., telef. 249-4502.

DETROIT, MICH. — Lietuviškų melodijų radio valanda iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 8 iki 9 v.v. Vedėjas Ralph Valatka, 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, tel. 537-5550.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, Mass. — Vedėjas P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass., tel. JU 6-7209; FM bangomis 107.9 mc. WHLL 1430 kil. Medford, Mass. sekmdieniais nuo 11-12 vid.

ROCHESTER, N.Y. — Kultūrinė lietuviška valandėlė sekmdieniais 9-9:30 val ryto per WCMP-FM, 96,5 mc. Klubo valdybos pirm. Pr. Puidokas, 580 Wilkins St. Rochester, N.Y. 14621.

BOSTON, MASS. — Vedėjas Step. Minkus, WLYN 1360 kilocycles ir FM 101.7 banga sekmdieniais nuo 1-1:30 val. p.p.

CHICAGO NEW YORK
Litas Investing Co., Inc.

Čikagoje kviečia apsisoti gražiame, moderniame LITO B-vės administruojamame

O' HARE CONGRESS INN

3010 N. Mannheim Rd., Franklin Park, Illinois 60131
Telef. 455-4300

Viešbutis yra arti O'Hare Airport. Transportacija iš aero- dromo į viešbutį veltui. Didelė 500 vietų salė ir keturios mažesnės salės yra labai tinkamos konferencijoms, suva- žiavimams, vaišėm. Apšildytas baseinas, dideli ir moder- nūs kambariai, restoranas.

New Yorke apylinkėje smulkesnėm informacijom gauti prašome kreiptis į

LITAS SERVICE CORPORATION

94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421 — Tel. 212-847-5522

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office

Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.

Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straiptinius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai
naugomi ir gražinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai
išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Balfas — naujusias taikiny

Okupuotoje Lietuvoje "Tiesa" per keturis numerius (Nr. 207-210, rugsėjo 6-10) skelbė Vytauto Minioto rašinį "Atsargiai, Balfas!"

Kodėl "atsargiai"? Ogi esą — Balfas įsteigtas Amerikos žvalgybos iniciatyva; Balfas vykdo žvalgybos uždavinius; Balfas vadovai yra parinti žvalgybos "fašistai" ar "karo nusikaltėliai" (mini čia ne tik prel. J. Končiū, kun. L. Jankū, kun. V. Martinkaus, kun. P. Geisčiūnų, bet ir kompaniją prijungė dar prel. M. Krupavičių ir min. V. Sidzikauską); toliau — Balfas dabar šelpia Lietuvoje buvusius "banditus" ar nepatenkintus režimui; sudarinėja tų nepatenkintų sąrašus žvalgybos reikalui.

Savo teigimus laikraštis mėgina paremti Balfos pareigūnų pareiškimais ar "buržuazinės spaudos" raštais (bet konkrečiai iš lietuviškų laikraščių tokius liudininkais šaukiasi tik "Laisvė" ir "Vienybė").

Taigi — "atsargiai, Balfas!" Toks aliarmas skamba panašiai kaip karo meto nacių "Psst, Pfeind hoert mit!"

★

Lietuviškos "Pravdos" rašymą galima būtų sutikti šypsniu kaip apie "Pravdą" anas estas atsiliėpė "N. Zuercher Zeitung" korespondentui: esą du nusikaltėliai, Napoleonas ir Stalinas, susitiko pragare, pasikalbėjo, pasidalino anekdotais, ir Stalinas parodė "Pravdą"; ją apžiūrėjęs Napoleonas sušuko: "Stebuklingas laikraštis! Jei aš tokį būčiau turėjęs, prancūzai niekad nebūtų sužinoję, kas man nutiko prie Waterloo!" Vadinasi, nei "Pravdos" nei zimaninės "Tiesos" tvirtinimuose ir šiuo atveju tiesos neieškoti.

Tačiau galima sustoti prie klausimo: kodėl "Tiesa" kaip

tik dabar ėmėsi netiesas pūsti apie Balfą? Tai suvokti padeda "Tiesos" rašte neproporcingai ilgi pasakojimai apie kun. Jankui surengtą "teismą", apie kun. Martinkaus "nusikaltimus", apie "banditų" ir "fašistų" žiaurumus, primenant devintąjį fortą Kaune, Pirčiupį. Tai įprastinis triukas kaltinti kitus tuo, kas norima nukreipti nuo savęs (sakysim, kad ir nuo dabartinio "Tiesos" redaktoriaus G. Zimano, Pirčiupio žudynių pagrindinio provokatoriaus).

Kaltinimo šauksmas apie kitus reikalingas dabar, kada pavergtuose kraštuose drįstama viešai priminti ir pasmerkti bolševikines deportacijas bei žudymus; kada gausėja pačių rusų (Soldženitsinas, Kozlovskis, Stalino dukterė ir kt.) liudijimai apie tebeveikiančius sovietinius kačetus, sūmtųjų tardymus, išleistųjų į užsienius įpareigojimą šnipinėti ir grįžus raportuoti sovietinei žvalgybai. Tuos balsus sovietinė propaganda stengiasi mustelbti kaltinimais kitiems — šiuo tarpu Balfui, kuris vykdo šalpos darbą, nesuliesdamas tiesiogiai su politika ir neįsileisdamas politinės koegzistencijos nuotaikų, kaip daros kai kada su kai kuriais kitais veiksniais.

★

Būdinga paralelė. Truputį anksčiau, prieš "Tiesos" rašymus apie Balfą, skaitėme Vokietijos spaudoje Maskvos iniciatyva paskelbtą Amerikos slaptą planą, kaip sprogdinti sovietinį režimą okupuotuose kraštuose karo atveju. Tai kaltinimas Amerikai. Kremliuje atsitiktinumų nėra. Kas Kremliaus sugalvota skelbti apie Amerikos žvalgybos "agresiją", turi naidėti per visų pavergtų tautų spaudą. Lietuvoje taikiniu apie

(nukelta į 4 psl.)

A. Stulginskis - Lietuvos respublikos 2-sis prezidentas

Nelaukta telegrama iš pavergto Kauno pranešė, kad ten rugsėjo 22 mirė Aleksandras Stulginskis, Nepriklausomybės Akto signataras ir paskutinis likusių gyvų nepriklausomos Lietuvos prezidentų. Skaudi žinia. Ji privertė įsisąmoninti, kad mirė didysis valstybininkas, nuoseklus ir atkaklus demokratiškos santvarkos atstovas ir gynėjas, kurio visuomeninė ir politinė veikla vairovo didžiųjų popiežių universalinės enciklikos, atskleidžiančios vis su didesne veržla ir dinamika evangelinį humanizmą.

Velionis Aleksandras Stulginskis gimė 1885 vasario 26, Kutalių kaime, Kaltinėnų valsčiuje, Tauragės apskr. Jo tėvai buvo kažkurio žemaičių dvaro kumečiai. Jis buvo šešioliktas vaikas šeimoje, tačiau buvo "sutiktas su tokiu pat pasitenkinimu, džiaugsmu ir meile, kaip ir pirmūnitis". Tėvas Stulginskis buvo "plikis, kaip tilviks". Todėl jo šeimos gyvenime buvo gausu vargo, skurdo ir sunkiai nugalimų rūpesčių.

Ilgainiui ekonominė būklė pagerėjo, nes vyresnieji vaikai, išvykę į J.A.V. ir apsipiniginę, nepamiršo savo tėvų, "padėjo jiems atsistoti ant savo kojų". Stulginskis su sūnų pagalba išsinuomojo ūkį ir sėkmingai jame vertėsi. "Amerikonai broliui neužmiršo ir savo jauniausiojo brolio Aleksandro". Zinodami jo palinkimą į mokslą, jie teikė jam įvairią pagalbą, kad jis galėtų savo norą įgyvendinti. Atsirado ir daugiau gerų žmonių. Jų remiamas, velionis mokėsi Kaltinėnų pradžios mokykloje. Vėliau baigė keturias klases Liepojos gimnazijoje ir Žemaičių kunigų seminariją Kaune. Buvo geras ir pavyzdingas mokinys. Gimnazijoje ir kunigų seminarijoje aktyviai dalyvavo mokslievių lietuviškoje veikloje.

Baigęs kunigų seminariją, prašė vadovybę, kad atidėtų šventimus ir kunigus ir leistų toliau gilintis moksluose bei duotų laiko apsispręsti. Seminarijos rektorius tam sumanymui pritarė. Aukštoms teologijos studijoms velionis pasirinko Innsbruko universitetą (Austrijoje). Jo kurso draugai kunigai jo mokslą finansavo. Po metų studijų apsisprendė likti pasauliečiu ir išvyko studijoms į Halle a. S. (Vokietijoje). 1913

Buvo Vasario 16 akto signataras, Steigiamojo seimo pirmininkas, rusų kalinys Sibire, mirė mirė Kaune rugsėjo 22

DOMAS JASAITIS

baigęs agronomijos institutą, grįžo į Lietuvą. Turėjo pelningų pasiūlymų darbuotis Rusijoje. Bet velionis jau seniai buvo apsisprendęs įsikurti savame krašte ir plėsti jo dirvonus. Gana greitai jis buvo paskirtas Trakų apskrities rajoniniu agronomu Alytuje. Dar Hallėje bestudijuodamas, jis aktyviai dalyvavo neseniai išlaisvintoje spaudoje, rašydamas įvairiais agronomiškais klausimais ir Vienybę Kaune, o 1914 perėmė redaguoti jos priedą Viensėdį, išimtinai skirtą žemės ūkio reikalams.

Velionis, agr. Totoraitis, J. Kriščiūnas (Bitelė) buvo pionieriai, vykdę žemės ūkio kultūros skleidimą ūkininkijoje. Dera prisiminti, kad anų metų visa negausi šviesuomenė dirbo Lietuvos gerovei ir jos išsilavinimui. Tad nenuostabu, kad

tuoj kaip švinas skęstė nuskeno visuomeninės bei politinės veiklos sietuvoje. Pasirodė, kad be Stulginskio apsieiti beveik neįmanoma". 1915 organizavo pedagogikos kursus pradžios mokyklų mokytojams ruošti ir jiems vadovavo ligi 1919. Buvo Ryto, atgaivintos švietimo draugijos, pirmiškio komiteto naktėjusiems nuo karo šelpti. Savo veiklai sustiprinti tas komitetas įsigijo 10 hektarų daržų ūkį. Stulginskis labai rūpinosi tais daržais, nes krašte vis plačiau išgalėjo badas. Tad tie daržai tiekė maisto produktus komiteto išlaikomom prieglaudom, mokyklom ir, pagal išgales, asmenim, dirbantiem lietuvišką darbą. 1918 pradėjo leisti ir redaguoti laikraštį Ūkininką, 1918 ir 1919 sudarė ir išleido Ūkininkų kalendorių.

"Parsidanginęs į buvusiąją ir būsimąją sostinę Vilnių, jis

Buvęs Lietuvos respublikos prezidentas Aleksandras Stulginskis

1917 Lietuvoje buvo atgavinta krikščionių demokratų partija. Velionis buvo išrinktas jos pirmininku. Su kitais žymiaisiais tada vokiečių okupuotoje Lietuvoje (Oberostland) gyvenančiais politikais ir kultūriniais veikėjais 1917 raštu kreipėsi į J.A.V. prezidentą W. Wilsoną Rusijos pavergtų tautų išlaisvinimo reikalais. Dalyvavo Vilniaus lietuvių konferencijoje 1917 ir buvo išrinktas į Tautos (vėliau Valstybės) Tarybą. Pradėjus grįžti karo tremtiniam iš Rusijos, Stulginskis paskiriamas komiteto tremtiniam gražinti iš Rusijos pirmininku.

Aktyviai dalyvavo Tarybos darbuose, lanksčiai, bet neatlaidžiai siekdamas demokratinės santvarkos. Kai iškilo, vokiečiam spaudžiant, Uracho kandidatūra į Lietuvos karalius, tai kieta sprandis, žemaitis Stulginskis drauge su M. Biržiška, Stp. Kairiu, St. Narutavičium ir J. Vileišiu balsavo prieš monarchijos įkūrimą. Kiti trys Tarybos nariai — kun. J. Staugaitis, J. Smilgevičius ir J. Vailokaitis — susilaikė.

Grįžęs iš Rusijos ten veikusiam krikščionim demokratam, reikėjo formuluoti naują partijos konstituciją — programą. 1918 Vilniuje buvo sušaukta krikščionių demokratų steigiamoji konferencija. Jai pirmininkavo A. Stulginskis. Konferencijos eigoje pasireiškė nuomonių skirtumas su M. Krupavičiaus vadovaujamo iš Rusijos grįžusio sparno nariais dėl žemės reformos. Skirtumas buvo ne dėl principų, bet dėl vykdymo metodų. Grėsiė krikščioniškos visuomenės suskilimas. Kelių į kompromisą nutiesė dviejų (mažosios ir didžiosios) programų priėmimas. To nuomonių skirtumo įtakoje vėliau gimė Lietuvos Ūkininkų Sąjunga, kuriai vadovavo Stulginskis. Žemės reformą vykdant, nuomonių skirtumas išnyko.

1920 buvo išrinktas nariu į Steigiamąjį Seimą ir 1920 gegužės 15 tapo jo pirmininku. Steigiamojo Seimo priimtas laikinosios konstitucijos dešimtasis paragrafas, numatė, kad Steigiamojo Seimo pirmininkas eina valstybės prezidento pareigas. Stulginskis tas pareigas pradėjo eiti 1920 birželio 19. I Seimas 1922 m. vėl išrinko jį prezidentu, II Seimas 1923 birželio 19 perrinko. Velionis buvo be pertraukos respublikos prezidentu ligi 1926 birželio 7, kada tas pareigas perdavė dr. K. Griniui. Jam esant prezidentu, buvo išleisti pagrindiniai vėbės įstatymai, įkurti tautinės kultūros židiniai ir nutiesti krašto ūkinio gyvenimo pagrindai. Lietuva per tą laiką buvo pripažinta de jure ir užmezgė diplomatinis santykius su visomis valstybėmis, išskyrus Lenkiją, nes ji buvo užgrobusi Vilniaus kraštą. Jo prezidentavimo metais Klaipėdos kraštas buvo įjungtas į Lietuvą. Lietuva įstojo į Tautų Sąjungą. Buvo įvesta tvirta pastovi sava valiuta — litas. 1922 buvo priimtas žemės reformos įstatymas ir priimta Valstybės konstitucija.

A. Stulginskis buvo Vakarų Europos kultūros žmogus. Jis stengėsi atgimusių Lietuvą kurti jos dvasioje ir įrikiuoti ją į modernių demokratinių valstybių šeimą. Dažnai pirmininkavo ministerių kabineto posėdžiams ir atidžiai studijavo, prieš pasirašydamas, seimų priimtuočius įstatymus. Privatiniame gyvenime buvo mažakalbis, kuklus ir vengė pramogų bei pobūvių. 1920 vedė Oną Matulaitytę. Sūduvos lygumų dukrą. Ji savo vertingomis intelektualinėmis ir dvasinėmis savybėmis laimino (nukelta į 5 psl.)

1920 buvo išrinktas nariu į Steigiamąjį Seimą ir 1920 gegužės 15 tapo jo pirmininku. Steigiamojo Seimo priimtas laikinosios konstitucijos dešimtasis paragrafas, numatė, kad Steigiamojo Seimo pirmininkas eina valstybės prezidento pareigas. Stulginskis tas pareigas pradėjo eiti 1920 birželio 19. I Seimas 1922 m. vėl išrinko jį prezidentu, II Seimas 1923 birželio 19 perrinko. Velionis buvo be pertraukos respublikos prezidentu ligi 1926 birželio 7, kada tas pareigas perdavė dr. K. Griniui. Jam esant prezidentu, buvo išleisti pagrindiniai vėbės įstatymai, įkurti tautinės kultūros židiniai ir nutiesti krašto ūkinio gyvenimo pagrindai. Lietuva per tą laiką buvo pripažinta de jure ir užmezgė diplomatinis santykius su visomis valstybėmis, išskyrus Lenkiją, nes ji buvo užgrobusi Vilniaus kraštą. Jo prezidentavimo metais Klaipėdos kraštas buvo įjungtas į Lietuvą. Lietuva įstojo į Tautų Sąjungą. Buvo įvesta tvirta pastovi sava valiuta — litas. 1922 buvo priimtas žemės reformos įstatymas ir priimta Valstybės konstitucija.

A. Stulginskis buvo Vakarų Europos kultūros žmogus. Jis stengėsi atgimusių Lietuvą kurti jos dvasioje ir įrikiuoti ją į modernių demokratinių valstybių šeimą. Dažnai pirmininkavo ministerių kabineto posėdžiams ir atidžiai studijavo, prieš pasirašydamas, seimų priimtuočius įstatymus. Privatiniame gyvenime buvo mažakalbis, kuklus ir vengė pramogų bei pobūvių. 1920 vedė Oną Matulaitytę. Sūduvos lygumų dukrą. Ji savo vertingomis intelektualinėmis ir dvasinėmis savybėmis laimino (nukelta į 5 psl.)

1920 buvo išrinktas nariu į Steigiamąjį Seimą ir 1920 gegužės 15 tapo jo pirmininku. Steigiamojo Seimo priimtas laikinosios konstitucijos dešimtasis paragrafas, numatė, kad Steigiamojo Seimo pirmininkas eina valstybės prezidento pareigas. Stulginskis tas pareigas pradėjo eiti 1920 birželio 19. I Seimas 1922 m. vėl išrinko jį prezidentu, II Seimas 1923 birželio 19 perrinko. Velionis buvo be pertraukos respublikos prezidentu ligi 1926 birželio 7, kada tas pareigas perdavė dr. K. Griniui. Jam esant prezidentu, buvo išleisti pagrindiniai vėbės įstatymai, įkurti tautinės kultūros židiniai ir nutiesti krašto ūkinio gyvenimo pagrindai. Lietuva per tą laiką buvo pripažinta de jure ir užmezgė diplomatinis santykius su visomis valstybėmis, išskyrus Lenkiją, nes ji buvo užgrobusi Vilniaus kraštą. Jo prezidentavimo metais Klaipėdos kraštas buvo įjungtas į Lietuvą. Lietuva įstojo į Tautų Sąjungą. Buvo įvesta tvirta pastovi sava valiuta — litas. 1922 buvo priimtas žemės reformos įstatymas ir priimta Valstybės konstitucija.

A. Stulginskis buvo Vakarų Europos kultūros žmogus. Jis stengėsi atgimusių Lietuvą kurti jos dvasioje ir įrikiuoti ją į modernių demokratinių valstybių šeimą. Dažnai pirmininkavo ministerių kabineto posėdžiams ir atidžiai studijavo, prieš pasirašydamas, seimų priimtuočius įstatymus. Privatiniame gyvenime buvo mažakalbis, kuklus ir vengė pramogų bei pobūvių. 1920 vedė Oną Matulaitytę. Sūduvos lygumų dukrą. Ji savo vertingomis intelektualinėmis ir dvasinėmis savybėmis laimino (nukelta į 5 psl.)

A. Stulginskis buvo Vakarų Europos kultūros žmogus. Jis stengėsi atgimusių Lietuvą kurti jos dvasioje ir įrikiuoti ją į modernių demokratinių valstybių šeimą. Dažnai pirmininkavo ministerių kabineto posėdžiams ir atidžiai studijavo, prieš pasirašydamas, seimų priimtuočius įstatymus. Privatiniame gyvenime buvo mažakalbis, kuklus ir vengė pramogų bei pobūvių. 1920 vedė Oną Matulaitytę. Sūduvos lygumų dukrą. Ji savo vertingomis intelektualinėmis ir dvasinėmis savybėmis laimino (nukelta į 5 psl.)

Vaižgantas

(atkelta iš 2 psl.)
siems aišku, už kuriuos nuopelnus paminklas jai dabar numatytas. Bet dar nuostabesnis sumanymas statyti paminklą prie naujų operos rūmų Vilniuje — Liudui Girai! Tiesa, Gira turėjo šiek tiek bendra ir su Vilniumi, ir su teatru, bet ne tiek daug, kad jo paminklas atsilaukėtų ilgų, kas paminklas (kaip ir Černiakovskio) tegali atsistoti...
Dorai paminėję Vaižganto 100 metų sukaktį, Vilniaus paminklų projektuotojai galėtų apsigalvoti ir pastebėti, kad Vaižgantas net ir prie operos rūmų nepalyginti geriau pritiktų, negu Liudas Gira. (Elta)

P. KLIMAS

VOKIEČIŲ OKUPACIJA LIETUVOJE 1915 m.

Į PRŪSŲ PASIENĮ

Pasukau į tą šalį, norėdamas patirti, kaip atrodo mūsų nemačiosios Lietuvos dalys. Vaizdas tikrai mainėsi. Per Jurgežerį kaimą važiauvau kaip taikos metu. Trobos čai buvo sveikos, laukai gražiai žaliavo, žmonės net važiuoti kelyje pasirodė. Pamačiau ir gyvulių, pagaliau net visą bandą avių. Bent čia, pamaniau, negalės manęs įtarti bergždžiai "kiauliaujant".

Pasukęs į Liubavo vieškelį, betgi vėl pasijutau Kalvarijos šmėklų apsiaubtais. Visas ruožas Pašešupiais ligi užplėntas buvo pozicijų iškoneveiktas. Labai maža buvo kaimų, kur būtų pasilike daugiau per 2-3 trobas. Bet ir tos jau buvo sulopintos. Kai kur žmonės susigūžė rūsyse, kiti susikalė iš palaikų būdelytes. Vienoje pirkioje, kuri turėjo laimės išlikti neišnešiota į apkasus, dabar nakvojo 49 žmonės pilno komunizmo režime.

Liubave buvo sudęsi ir bažnyčia ir klebonija. Bažnyčia pasidarė iš prieglaudos (špitolės), o kunigas Zdanavičius kampininkavo vargonininko pašūreje, abu skyles lentomis apsiropinę. Šiaipjau — tos pačios baudžiosios, kontrabanda, dezinfekcija, maisto slaptymas, druskos medžiojimas. Nors vokiečių siena buvo pašonėje, druska liau net visą bandą avių. Bent čia, pamaniau, negalės manęs įtarti bergždžiai "kiauliaujant".

Kadangi Liubave nebuvo jokios valdžios nieks nė mokesnių nemokėjo. Kas vogė, visi jautė — iš bado, o kas pačiupo kokį buteliuką arako — už girtą triukšmą niekas nepykė. Pagaliau teisėju buvo kunigas.

Kartą užkliuvęs žandaras buvo kalbėjęs, kad Poznanėje surinkta pusantro milijono marčių, kurios turinčios būti čio-

nai žmonėms išdalytos (Kalvarijoj kalbėjo apie 2 milijonu rublių). Bet su žandarų dingio ir pažadai. Nieks nežinojo ko belaukti ir ką beveikti. Visi vakarai buvo tam klausimui pašvęsti. Daugumas buvo įsitikinę, kad rusai dar grįš, nes vokiečiai neleidė apkasų ardyti ir dar vežė kažin kokių mašinų jų "vieloms elektrizuoti".

Vižainio link gražėjo gamta, lyg gyvenės darėsi savo atkalamis ir slėniais. Žmonės čia ramiau dirbosi laukus. Miestelis kalniūkytyje, prie ežero, kadai Radvilų valdytas, buvo nudėgęs dar pavasarij, bet sodžiuose nebuvo matyti ypatingų karo ženklų. Klebonas Maciukevičius ir liubaviškis Narkevičius gyveno šiaunioj klebonijoje ir iš to norėjau spręsti, kad ta parapija paskutinio vargo dar nevargo. Skundėsi žmonės, kad dabar jau uždraudė laisvai į Prūsus važiuoti, kad atima be leidimo pirktą arklį, kad nei laidoti nei vesti be policisto nebegalima. Nemalonių atminimų turėjo klebonas, kurs vokiečių buvo išstremtas su vikaru, su formanu ir su "gaspadine" ir Isrutį ir tik po trijų mėnesių buvo paleistas. Vikaras (Petrauskas), berods, dar buvo paliktas kalėti. Už ką? Nieks nežinojo. Gal dėl to, kad per trumpai skambino varpais, kai buvo pamintas Kaunas... Buvo, mat, į-

sakyta tą laimėjimą garsinti parapijoje per 30 minučių. O gal dėl to, kad visai neskambino, kai buvo pamintas Gardinas, Vilnius ir Varšuva? (šiai intencijai buvo įsakyta 15 minučių pašvęsti).

Vižainio policininkas — jis vienas čia valdė tą kraštą — daug dėmesio kreipė į savo "valstybės kultūrinimą". Jau buvo čia mokykla, kur kaip Kalvarijoje mokė kareiviškai mankštytis. Buvo įsteigta taip pat vaikų ligoninė, kurioj vaikams bematant išmirė kaip įsakyti. Dabar tokių pat rezultatų savarankiškai pasiekė dezinfekcija ir škarlatina.

Paklampojęs po miestelio apkasus, tarytum lašinių nepatenkintos aistros vejamas, sukau per miškus, per smėlynus, pro garsųjį savo audromis ir lydekoms Vištyčio ežerą. Porą kartų išvirtęs į griovius, nakties šiurpulyje girdejavau ne vieno, bet tūkstančių vištyčių cypsejimą! Pagaliau, nubildėjęs ilgą nudęsusią gatvę, atsidiūriau plačioj senos "magdeburgijos" rinkoje, kur kada, prieš kokią 15 metų, vokiečių kaizeris Vilhelmas II, be kokio įspėjimo išveržęs per sieną iš Ramintų girios ir persirengęs rusų generolo uniforma, komedijantiškai laikė karštą prakalbą šabo metu suvarytiems padegėliams ir caro Nikolajaus vardu išdali-

no 5000 rublių, liepdamas šaukti "ura"! Dabar jau be jokių komedijų, du vokiškai apsitaisę žandarai paleido į mano virkščiomis klotą sėdynę dvi didelės elektros lempas ir choru sušuko "halt!" Jie atrodė didžiai patenkinti tokia tarnybine proga, kurios tur būt nuo karo pradžios neturėjo. Naktimis tada nė šuo nedrįso loti, o čia net keturi ratai subildėjo!

Egzaminas buvo įkyrus ir ilgas. Mano nuostabus "ausweisas", iš Vilniaus atvaręs lašinių ieškoti net ligi Prūsų sienos, žandarams sukėlė visokių juodų įtarimų. Jie išglamžė visus vežimo virkščias, iškėlė dugninę, apčiupinėjo arklių uodegas (aš dabar važiauvau dveju, kuri vienas buvo kurčias, o antiras aklas), dar bet tris kartus apėjo aplinkui ir pagaliau paklausė, pasimurmėję tarpusavy: "Kur gi lašiniai?" Į tokį negudrų klausimą lengva buvo atsakyti. Tam čia ir atvažiauvau, kad niekur kitur jų nebuvau radęs.

— O ką gi čia Tamsta pažįsti, kad važiuoji? —

— Kleboną, jis mano gimėnė, — atsakau, nors aš to klebono nė pavardės nežinojau.

— A, kleboną, tai gerai, mes Tamstą nuvešime pas jį. Pasijutau pakliuvęs visai vaikiškai, bet buvau jau apsipra-

(Bus daugiau)

Jeį nori taikos, tai ir ruoškis taikai

Istorija pasakoja, kaip prieš 750 metų šv. Pranciškus Asyžietis su Kryžiaus karo dalyviais keliavo Palestinon ir pakelėje 1219 birželio 24 aplankė Egipto sultoną Malek el Kamel. Su juo turėjo pokalbį, pasveikindamas jį taikliais ramybės žodžiais: "Salem aleikum!"

Šv. Pranciškus turėjo savo šūkį: Pax et Bonum — ramybė ir gerovė! Jo sveikinimai, pamokslų temos ir turinys buvo persunkti ramybės dvasia.

Nepaprastai nuosirdžiai jis kreipėsi laiškais į anų laikų įvairių luomų žmones, 1223 šiaip išsireikšdamas: "Visom miesto galvom, patarėjam, teišėjam, visiem pasaulio valdovam ir kitiem, kurie gaus laiška, brolis... Pranciškus linki... ramybės."

Trumpas laiškas, bet jis tinka visiem laikam ir vietom (nes rašytas rankų, kurios netrukus buvo paženklintos stigmomis — visuotinės meilės antspaudu) ir turi visų amžių datą.

Ką šv. Pranciškus skelbė, buvo labai paprasta, neįspūsta ir lietė beveik tik vieną dalyką — taiką ir ramybę, kaip aukščiausią žmogaus gėrį: taiką su Dievu, su žmonėm ir su savim pačiu, — laikantis įsakymų, dorai gyvenant ir turint ramią sąžinę.

20-jo amžiaus žmonija ieško ir trokšta taikos ir ramybės... Net popiežius Paulius VI 1965 spalio 4, šv. Pranciškaus šventėje, su ypatinga misija buvo

Balfas — taikynys

(atkelta iš 3 psl.)

tokią Amerikos žvalgybos "agresiją" ir pasirinktas Balfas, šaukiant, kad tai žvalgybos įrankis.

Po ankstesnio trimitavimo apie "kultūrinis ryšius", apie "dorų" užsienio lietuvių artėjimą su tėvyne, dabartinis aliarmas dėl Balfos rodo papūtus Kremliaus šaltą vėją, po meškos įtrauktų nagų atėjus išleisčių nagų taktiką.

★

Naudinga gali būti, kad "Tiesa" paskelbė prel. Končiaus liudijimus apie vargą kai kurių lietuvių, kurie atvykę į Ameriką buvo pakliuvę į žemės ūkį; naudinga taip pat, kad paskelbė laiška pensininko, kuris skundžiasi neišsigašis siuntinio pasiūti. Jei kas "Tiesą" paskaitys Lietuvoje, tegul pamato, kad doleriai ir Amerikoje nesiritinėja žeme; kad siuntinys, kaip rašo "Tiesa", atsieina ir 223.22 dol. (nutylėjo, jog tokis brangus dėl sovietinių muitų!). Ir bet jei tie vargo žmonės organizuoja siuntinius, tas tik rodo, kiek širdies jie turi likusiem tėvyneje.

O dėl to Balfos agentavimo Amerikos žvalgybai — jei laikraštis tokią išvadą daro iš to, kad Balfas naudojosi JAV vyriausybės parama, tai JAV parama naudojosi ir Sovietai — net 12 milijonų dol. Jei Balfos pareigūnus dėl to vadina JAV žvalgybos agentais, tai JAV žvalgybos agentas turėjo būti ir G. Zimanas, nes jam Maskvos tarnyboje turėjo nubyrėti trupiniai iš tos 12 milijonų.

Naudingas laiškų paskelbimas, nes Lietuvos žmonės ramatys, jog Balfos veikėjai viešai išdėsto savo sunkumus ir vargus. Tai ir yra skirtumas tarp laisvo krašto ir pavergt, kuriame viskas turi būti rodoma tik ružavom spalvom.

Naudingas gali būti pagaliau ir laisvėje gyvenantiem, nes mato, kaip laiškai, siunčiami Lietuvon, pirma atsiduria rąkose sovietinės žvalgybos, kuri ir paveda Vytautui Miniotui trimuoti aliarmą.

atvykęs į New Yorką ir taikos reikalais kreipėsi savo kalboje į Jungtines Tautas.

Sovietai visą laiką kartoja, kad jie nori taikos. Tačiau jiems tai reiškia, jog visos kitos tautos turi su jais sutikti, jiems nusileisti ir net jiems vargauti. Ir taip sovietai neturi taikos.

Hitleris taip pat sakėsi norįs taikos. Bet... jo sukeltas pasaulinis karas pareikalavo 55, 293, 500 žmonių aukų.

Žydų tauta ieškojo taikos, bet neapkętė Kristaus, taikos nešėjo. Ir taip ji taikos nesuradė.

Taikingasis popiežius Pijus X, kai 1914 rugpjūčio mėn. įsiliepsnojo karas ir Austrijos imperatorius Pranciškus Juozapas prašė palaiminti jo ginklus, atsakė: "Aš laiminu tik tai taiką!"

Popiežius Benediktas XVI (m. 1922), matęs pirmojo pasaulinio karo baisenybes, savo mirties patale kartojo: "Mielai aukoju savo gyvybę už pasaulio taiką..."

Popiežius Jonas XXIII, I-jo pasaulinio karo metu buvęs karo kapelionu sanitariniuose daliniuose ir matęs karo pasekmes, paskutinėje savo enciklikoje "Pacem in terris" (1963), tarp kitko, buvo įrašęs: "Visiem žmonėm aš atvėriau savo sielą..."

Popiežius Paulius VI 1965 spalio 4 Jungtinėse Tautose New Yorke, prancūziškai kalbėdamas, kartojo: "Niekuo met daugiau karo! Taika turi lemti tautų ir visos žmonijos likimą!" 1967 gruodžio 15 jis pasiūlė sausio pirmąją laikyti Taikos diena.

Siemet sausio pirmąją pop. Paulius VI iškilmingai atšventė Ara Coeli pranciškonų bazilikoje, Romoje. Pontifikalinių mišių metu jis pasakė pamokslą apie taiką. Kreipdamasis į dvasiškiją, į aukštuosius valstybės diplomatus ir juos pasveikindamas, neaplenkė nė pranciškonų, sakydamas: "O ypatingai jūs, šventojo Pranciškaus sūnūs, kurie šioje bazilikoje skelbiate savo neužgestantį sveikinimą Pax et Bonum — jūsų amžinąją emblemą!"

Muencheno kardinolas Doepfner, š.m. sausio mėn. aiškin-

damas vokiečių jaunimui Taikos dienos idėją ir Pax Christi sąjūdį, priminė seną romėnių posakį: Si vis pacem, para bellum — jei nori taikos, ruoškis karui! Tas posakis šiandieną esąs klaidingas. Esą priešingai: kurie nori taikos, turi ir ruoštis taikai...

Italų skulptorius Giacomo Manzu, be kitų meno kūrinių Romoje, yra sukūręs ir bronzines duris (24 pėdų aukščio) šv. Petro bazilikai. Vienoje durų dalyje jis nuliedino pop. Jono XXIII, kitoje — šv. Juozapą. Įrašė ir Jono XXIII mirties datą — 1963.VI.3.

Nieko daugiau nebetrūko duryse, išskyrus maldą, paliktą žmonijai. Tai buvo trijuose popiežiaus žodžiuose, kuriuos skulptorius ir įrašė į duris: Pacem in terris. Tose duryse taip pat buvo įamžinta ir šiuos žodžius parašiusi Jono XXIII ranka su žiedu.

Kitas meno kūrinys, pavadintas "Pacem in terris", buvo sukurtas Lietuvoje gimusio skulptoriaus Jacques Lipchitz. Jis bu-

vo atidengtas š.m. gegužės 4 Los Angeles mieste, prie muzikos centro. Kūrinys yra 30 pėdų aukščio, 10 tonų bronzinio darbo, 250,000 dol. vertės. Vaizduoja į žemę nusileidžiantį balandį, nešanį taiką.

S. m. birželio 6 San Francisco mieste buvo atidengta šv. Pranciškaus statula, nuliedinta iš ginklų ("St. Francis of the Gun"). Po pastoriaus Martin Luther King ir senatoriaus Robert Kennedy nužudymo San Francisco mieste telkėsi sąjūdis sunėsti šaunamuosius ginklų miesto policijai. Po vieno atsišaukimo sunėsta per 2000 ginklų. Jie buvo perduoti skulptoriui Beniamino Gufano, kuris iš sutirpdyto metalo nuliejo 12 pėdų aukščio šv. Pranciškaus statulą. Šv. Pranciškus yra to miesto globėjas. Statulos priekyje — senatoriaus R. Kennedy, prezidento J. F. Kennedy, dr. Martin L. King ir prezidento Abraham Lincoln atvaizdai. Kiek žemiau — dainuoja pasaulio vaikų choras.

Benvenutas Ramanauskas, O.F.M.

Rugsėjo mėn. Aidai

Straipsniai: Zygis į Mėnulį; Zenonas Ivinskis — Lietuvos ir Sovietų S-gos santykių dvidešimtmetis (1919-1939); Dr. G. I. Zidonytė-Vėbrienė — Milašius tampa klasikų; dr. Jonas Grinius — Lietuvių literatūros perspektyvos; kan. J. Tumas-Vaižgantas; Jurgis Gimbutas — Lietuvių nemotyra Lietuvoje.

Iš grožinės literatūros: O.V. Milašius — Pažinimo giesmė (vertė A. Vaičiulaitis); Kotryna Grigaitytė — Eilėraščiai; Juozas Kralikauskas — Vaišvilkas (romano fragmentas); Kęstutis Gaidžiūnas — Eilėraščiai.

Apžvalgoje rašo: R. Kriaučiūnas — Ateities vizijos ir dabarties tragedijos; Pr. Visvydas Česlovas rašo apie Oskarą Milašų; Rimvydas Šliažas — Vokiečių rašytojų Gruppe 47 po 12 metų; Al. — Vasaros visuomeninis sambrūzdys; Mūsų buitje.

Recenzijos: Ilona Gražytė — V. Bogutaitės "Lietus ir laikas", Mirga Girniuvienė "Vakarė banga" ir "Trapus vakaras" (G. Tumauskaitės ir K. Grigaitės rinkiniai).

Viršelio 1 ir 4 pusl. Vladas Vildžiūnas: Trys karaliai (dekoratyvinė vario skulptūra prie M. K. Čiurlonio galerijos Kaune, 5 m. aukščio, 1967). Šis numeris iliustruotas VI. Vildžiūno skulptūros darbų nuotraukomis.

Aidus leidžia lietuviai pranciškoniai; redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, Mass. 02122; administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, O.F.M., 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Jei "EGLUTĘ" užsakysi, Vaikui džiaugsmą padarysi — Skaitant nuotykius Pupučio, Valandos pavirs minutėm.

Šv. Pranciškus nuliedintas iš ginklų

Jacques Lipchitz su savo skulptūra "Taika žemėje"

LIETUVIŠKOS PLOKŠTELĖS

Aukuras: Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvos paukštelė daina, Tekėj saulelė, Lopšinė lelytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Žiema ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais, Vysk. Valančiaus liuanistinės mokyklos mokinių choro pritariant kanklėmis Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

"Dainuoją jums, Aurelija". Mano gitara, Meilės ilgesys, Melsvas drugelis, Vandens lelijos. Aukso žiedai, Ažuolų šlamesys, Baltos rožės, Einu namo, Vasaros lapai, Jau niekad ir Mama. Lengvos muzikos plokštelę kurią įdainavo A. Paukštelienė. Stereo, galima naudoti ir mono, kaina 5 dol.

Sigitė, pasakos ir dainos vaikams. Dainuoja A. Paukštelienė: Milžinų šalis, Karta karalaitės, Tindy o tindy, Žiema, Miegoki vaikelai, Striukis beuodegis, Sigute ir Liepsnabarzdys rudaberzdis. Stereo, galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

Prof. Vytauto Bacevičiaus, kosminės modernios muzikos kompozitorius atlieka 11 savo kūrinių su pianinu. Mono, kaina 5 dol.

Sol. Antanas Pavasaris, tenoras. Dainų ir arijų rečitalis. Šauksmas, Nemunėlis, Tušti paliktieji namai, Ten mano tėvyne, Lietuvos laukai, Tykia, tykia, Dainos, muzika ir gėlės. Arijos iš operų: Eugenijus Onieginas — Čaikovskio, L'Arlesiana — Cilea, Pajacai — Leoncavallo, Meilės elekstras — Donizetti, Tosca — Puccini. Perlu ieškotojai — G. Bizet. Žydė — Halvey. Kaina 5 dol.

Sol. Janina Liustikaitė įdainavo operų arijas ir dainas: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofelis — A. Boito, Perlu ieškotojai — G. Bizet, La Boheme — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani. Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapuolė tas kelelis ir Abejonės — Al. Kačanausko, Ne margi sakalėliai — J. Tallat Kelpšos, Tykia, tykia, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagaičio — V. Jakubėno. Mono, kaina 6 dol.

A. Šabaniausko įdainuota Nr. 3. Rose Mary — fokstrota, Pasakykite mergelei — tango, Sunku gyventi — valsas, Pasakė — tango, Varpų daina — tango, Mano svajonė — valsas, Neliudėk, motule — tango, Kai smuiku groji — tango, Siuntė motinė — valsas, Mariu-Marytė — valsas, Senjorita — valsas ir Saulėta diena — valsas. Mono kaina 5 dol.

Antras literatūros vakaras, dalyvauja: Ada Karvelytė, A. Kairys, G. Babrauskienė, J. Vaičiūnienė ir dr. A. Šešplaukis. Įskaityta: Be motinos, Gyvenimas, Gimtasis sodžius, Svetur, Jaunystė, Pabudau, Joninės, Daina be laukų, Po tėvelio kepure, Metai, Kraštas, Nemarioji legenda, Vakarai, I Nemuną, Pūgos, Žmogus, kuris gyvena, Brolis ir sesuo, Trečioji žaidza, Ryto čiulbėjimas ir k. Mono, kaina 5 dol.

New Yorko Lietuvių vyrų choras įdainavo: Tėve mūsų, Oi broli broleli, Aš pas tėvelį, Jojau dieną, Zvaigždutė, Anoj pusėj Nemunėlio, Ulijoja bitelė, Oi toli toli, Pirmyn į kovą, Tu sakalėli, Atsisveikinimas ir Tėvynei. Mono 3 dol. Stereo 4 dol.

G. Vašiliauskienės įdainuota: Vai gražu, Gėlės iš šieno, Lopšinė, Daina prie upelio, Išdykęs rudėlis, Kregždutė, Lakštingalos giesmė, Kalnų pie-menaitė, Pievoje žolėlė žaliavo, Jei tu myli, Mergaitė ir paukštelis. Mono, kaina 6 dol.

Sios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridedama 50 c., Kanadoje 1 dol.).

Lauksiu tavęs. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Pasaka, Nemunėli, Nemunėli, Medžioklės daina, Ar žinai, Lauksiu tavęs, Vėjas, Barkarolė, Susitikimas, Eikš, drauguži, Kada meilė aplanko, Senoje pilyje, Džigūnas. Išpildo sol. E. Ivanauskas, S. Laurinaitytė, Herta Kaniauskaitė, L. Ablėnaitė, E. Saulevičiūtė, Romanas Marijošius, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Mano Gimtinė. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvyne Lietuva, Auksinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vyšnios bals, Užumarša, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Bažėkaitė, D. Cibulskytė, J. Baranauskaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydint. Kaina 5 dol.

Palangos Juzė, ilgo grojimo Hi-Fi nauja plokštelė. Vaidina profesionalai aktoriai žemaičių tarpe. RCA gamybos. Įvadas M. Jonynienės, angliškas tekstas S. Makaitytės. Kaina 5 dol.

Lietuviškos Giesmės. Giesmė į Siluvos Mariją, Varpas kad būčiau, Tėve mūsų, Šv. Kazimierai, Sveika Marija, Galėtingoji Marija, Sveika Marija, Motina Dievo, Mano malda, Iš šios mūsų žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su Žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

Lietuvos Nepriklausomybės 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Sventas, Sventas; Malda už tėvynę; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemėžio, vysk. V. Brizgio, St. Bačkio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 4.50 dol.

D. Dolskio įdainuota Čigonės aky, Leisk man, Kariškas vaizdelis, Onyte, einam pašokti, Lietuvaitė, Sudiev, sudiev ir Aš myliu, fokstrota, Gegužinė polkutė, Su armonika į Braziliją — lengva muzika ir Palangos jūroj nuskeno mano meilė. Mono, kaina 5 dol.

Pupų dėdės ir dėdienės šokių-dainų rinkinys. Anukų, Kretingos, Mariampolės, Pupų dėdės, Razaliūtės, Merkinės ir Obelių polkos. Sužadėtinų, Sekminių ir Gardus alutis valsai. Gieda gaideliai ir Gražus miško būdas — lengva muzika. Mono, kaina 5 dol.

Nr. 1. Sol. V. Noreikos įdainuotos dainos ir arijos: Piovė lankoj, Vai ir prijogo, Kad ašėjau ulytėlėn. Koks ten lengvas poilsėlis, Ralio karvytės mano, Generaliųjų aš išginiau, Saulute motinute, užtekėk, Kai mažas buvau, Siū namo, Lopšinė, Zvaigždutė, Stasys, Devintoji banga, Agnus Dei, Ave Maria ir Funiculi funicula. Mono. Kaina 5 dol.

Nr. 2. Sol. V. Noreikos Lietuviškos dainos ir operų arijos: Kur bakūžė samanota, Ugnelė, arija iš "Meilės eliksyro", L'Arlesiana — Frederiko romansas, Nemunėlis, Arlekino serenada iš "Pajacų", arija iš "Rigoletto", Tris dienas, tris naktis, arija iš Toskos, Surdata N'Namuratto (A. Canio), Dicitencello Vuie — (F. Falvo), Bernužėli, nesvolio, Pradalėli. Kaina 6 dol.

Iš ūkininkų - į muzikus

Muziko Jono Tamulionio deimantinė sukaktis

Muzikas Jonas Tamulionis gimė 1894 spalio 5 Marcinkonyse, Vilniaus krašte. Iš savo rūpestingo tėvo, gerai prasilavinusio, spaudos draudimo metu uolaus lietuviškų knygų platinimo, išmoko ne tik lietuviškai skaityti, bet ir rašyti. Seimoje buvo jauniausias. Seserim ištekėjus, o broliui Juozui esant Amerikoje, tėvam pasenus, Jo-

nui reikėdavo sunkiai dirbti visus ūkio darbus. Bet jis rasdavo laiko ir lavinimuisi. Vakaraus jo artimiausios draugės buvo knygos ir lietuviškos dainos, kurias dažnai dainuodavo su su savo motina.

Mokso siekimas

Vilniaus vyskupas Marcinkonių klebonu paskyrė labai veiklų kunigą Alfonsą Petruļį. Jis

čia suorganizavo suaugusiems lavintis kursus ir įsteigė slapta aukštesniąją mokyklą. Vargonininku pasikvietė uolų muziką Žilinską. Vargonininkas suorganizavo bažnytinį chorą, į kurį įstojo ir Jonas Tamulionis. Žilinskas, pastebėjęs Jono stiprų tenoro balsą, patarė jam lavintis dainoje ir muzikoje. Tačiau sunkios gyvenimo sąlygos neleido jam tuo metu to siekti. Beūkininkaudamas įsigijo armoniką ir vakarais ėmė mokyti groti. Jam sekėsi. Chorištam buvo staigmena, kad Jonas jau geriau grojo negu senieji kaimo muzikantai. Žilinskas, pastebėjęs jo gabumus, leido jam po choro repeticijų lavintis groti fisharmonija. Pasakui jis greit išmoko groti ir vargonais. Kiekvieną sekmadienį anksti rytą ateidavo į bažnyčią groti ir giedoti rytinių valandų.

Bet netikėtai mirė jo tėvas. Jono būti pasunkėjo. Tačiau po kiek laiko grįžo iš Amerikos jo vyresnysis brolis Juozas. Jonas ūkininkavimą perleido jam, pats gi ryžosi siekti mokslo.

Pradėjo lankyti kun. A. Petruļio įsteigtą aukštesnę mokyklą, o po teoretinių pamokų mokėsi pas vargonininką Žilinską muzikos. Bet ir vėl kliūtis. Žilinskas išsikėlė vargonininkauti į Daugus. Tamulioniu susidarė didelių sunkumų. Norėjo mokslą tęsti toliau, bet kitur išvykti neturėjo lėšų. Galop gavo keletą rublių iš motinos ir brolio. Nuvyko Dauguosna pas savo mėgiamąjį Žilinską mokyti, nors jau ir buvo muzikoje gerokai prasilavinęs. Bet motinos parama greit išsibaigė. Brolis, negalėdamas skirti daugiau lėšų, patarė jam vykti Amerikon.

Sunkiai kūrėsi

Atvykęs į Ameriką, sunkiai kūrėsi. Pradžioje dirbo sunkų fizinių darbų. Vakaraus lankė anglų kalbos kursus ir pas muzikos profesorius mokėsi vargonų muzikos ir dainavimo. Taip lavinosi keletą metų. Kai jau tinkamai pasiruošė, gavo kvietimą į Nashua, N. H., lietuvių Šv. Kazimiero parapiją vargonininkauti. Jis čia per trumpą laiką suorganizavo stiprų bažnytinį chorą, dažnai lankė kitas lietuvių kolonijas su lietuviškais koncertais. Bostono, Lawrence, Worcesterio, Lovellio ir kitų kolonijų ankstes-

niai emigrantai lietuviai Joną Tamulionį vadina "Vanagaičiu". Girdi, jei ne jis, tai jie būtų užmiršę tas gražiausias skambias džiūkiškas dainas.

Šv. Kazimiero parapijos Nashua, N.H. choras, kuriam vadovauja J. Tamulionis

nieji emigrantai lietuviai Joną Tamulionį vadina "Vanagaičiu". Girdi, jei ne jis, tai jie būtų užmiršę tas gražiausias skambias džiūkiškas dainas.

Populiarus muzikas ir visuomenininkas

Turėdamas gražų balsą, Jonas Tamulionis daug kur koncertavo. Jo koncertai būdavo gausiai lankomi ir turėdavo pasisekimą. Būdamas geras akordeonistas, turėjo orkestrėlį, be kurio nė vienas lietuviškas parengimas, piknikas bei vestuvės Nashuoje neapsieidavo. Bevargoninkaudamas labai išpopuliarėjo. Turi įdainavęs daug plokštelių, kurios ir dabar per Bostono lietuvių radijo pusvalandžius grojamos.

Jonas Tamulionis yra ryžtingas, nuoširdus ir visiem lietuviams draugiškas džiūkas. Veiklus visuomenininkas. Priklauso prie bažnytinio organizacijų. Yra darbininkų 65 kuopos narys. Daugelį metų buvo tos kuopos pirmininkas. Keletą metų vadovavo Balfo vietiniam Nashua sk. Domisi lietuviška spauda. Su Darbininku seniai susibūciliavęs. Tai jo mėgiamiausias lietuviškas laikraštis.

Neužmiršta ir gimtojo krašto. Artimuosius remia medžiagiškai. Siemet buvo atskivietės iš Vilniaus savo brolio sūnų Prana, kuris pas jį viešėjo pusę metų.

75 metų amžiaus proga linkime jam geriausios sveikatos ir Aukščiausiojo palaimos.

Jonas Miškinis

Aktorius Vitalis Zukauskas Kultūros židinio šventėje praveda programą. Šventės koncertas ir vakarienė buvo rugsėjo 21 St. Matthias salėje Ridge. Nuotr. R. Kisieliaus

WASHINGTON, D.C.

V. K. Jonyno kūrinių nuotraukos Washingtono laikraščiuose

V. K. Jonyno ir Sheperst meno studijos N. Y. įvykdytais Jonyno suprojektuotais darbais buvo išbaigta moderni episkopalinė Šv. Jurgio bažnyčia Washingtono. S. m. rugsėjo 13 d. Washingtono didysis dienraštis "The Washington Post" pažymėjo apie Jonyno modernius kūrinius — altorių ir kryžiaus stacijas ir savo puslapiuose patalpino jo atliktų darbų 4 nuotraukas. "The Evening Star" ilgesniame aprašyme apie modernų bažnyčios dekoravimą pažymėjo, kad Jonynas yra išpuošęs Vatikano paviljoną N. Y. parodos metu ir atlieka meno darbus Šv. Petro katedroje Romoje.

Washingtono Lietuvių Bendruomenės piknikas

Washingtono Lietuvių Bendruomenės skyrius rudens programą pradeda pikniku ponų Balsių rezidencijoje, 10535

Wheatley St. Kensington, Md. spalio 5, sekmadienį 2 v. p.p. Piknike bus galima pasivaikšinti lietuviškais valgiais, alumi, kavute. Laukiama svečių ir iš tolimesnių apylinkių.

LB Washingtono skyriaus v. b. sudaro: A. Gureckas, V. Trumpa, G. Česnaitė, P. Baltakis ir narės A. Bačkaitienė ir E. Mažeikienė.

Washingtono liuanistinės mokyklos pradėjo mokslo metus

Donelaičio šeštadieninė mokykla, kurioje programa einama pagal LB švietimo skyriaus nustatytą programą, ir kita nekalbantiem lietuviškai mišrių šeimų vaikams — kurioje jie supažindinami su Lietuvos istorija, papročiais, kalba, dainomis, pradėjo mokslo metus. Veikia taip pat ir lietuviškai kalbantiem vaikučiams darželis. Mokyklose dirba: V. Aistytė, A. Bačkaitienė, V. Gureckienė, R. Penkiūnienė (vedėja), R. Petrušienė, G. Vasaitienė ir Yamakava-Norkutė.

Tėvų pranciškonų vienuolynui, Aušros vartų koplyčiai, Kultūros židiniui — Jaunimo centrui aukojo

500 dol.: Kun. Vytautas Pikturna.

Po 100 dol.: J. Klivečka, Woodhaven, Julija Mačernis, Brooklyn, Kun. Pranas Bulovas, S. Ruginis, Brooklyn (įrašo tėvus Joną ir Petronėlę), Adomas Nadzeika, Glen Oaks, N. J., Jurgis ir Marytė Jukabaičiai, Flushing, N. Y., Juozas Giedraitis (pažadas 1000 dol.), Apreiškimo parapijos Gyvojo Rožančiaus D-ja, Kun. Antanas Račkauskas, Dr. Jokūbas Stukas, Hillside, N. J., Dr. Benediktas Jankauskas.

Po 50 dol.: A. Ruzgas, Woodhaven, Dr. P. Bagdas, Douglaston (pažadas 300 dol.), Ed. Vambutas, Douglaston (pažadėjo 300 dol.), Anicetas ir Janina Simučiai, New York, J. Sukys, Flushing, Vita ir Motiejus Simonaičiai, Richmond Hill, N.Y., Vytautas Strolia su vyru chorų, Eufemija ir Mykolas Cibai, Great Neck.

Po 45 dol.: Bern. Stramaitis, Brooklyn, Marie Stramaitis, Brooklyn, N. Y.

30 dol.: Ona Zubavičienė, Clark, N. J.

Po 25 dol.: Kun. V. Masiulis, Brooklyn, Prel. V. Balčiūnas, A.B. Wilkch, Newark, N.J., Monika Bartašius, Flushing (pažadas 200 dol.), Alg. D. Sil-

bajoriai, Richmond Hill, A. Galdikienė, E. Gutmanas, Jersey City, Jane Tarulis, Washington, D.C.

Po 20 dol.: K. M. Kaminskas, Bayside, N. Y., Pranas Kizis, Flushing, Adolfas ir Marija Maslauskai, Hartford, Joseph Caesar, Windsor, Conn.

Po 10 dol.: K. Stasiunaitis, A. Jakaitis, E. Jurevičius, A. Kainauskas, Kun. St. Raila, Bogomila Smetonienė, Kun. D. Pocius, Justinas Sirutis, Teof. Klova, Vsevolod Dobujinsky, P. Constantine, B. Sabecky, Rose Boza, Iz. Paukštys, Alb. Kučinskas, Kun. Pranas Geisčiūnas, Jonas Tamulinas, Juozas Valakas, K. R. Kudžma, Saulius Reimeza, Regina ir Jonas Cepuliai, John N. Butkus, J. A. Polderiai, L. Drangauskas, Jonas Matyckas, E. Burdulis, M. Kašinskienė, J. Gurklienė, H. Stanaitis, O. B. Balčiūnai, Kun. J. Pragubickas, John Sinkunas, V. Kiškonis, J. Endrulat.

Po 5 dol.: V. Povedis, M. Francoson, S. Ruokienė, V. Česnavičius, A. Šmulskytis, M. D., K. Pupelis, G. Žiugžda, F. Bitz, John W. Boris, A. Rymidis, A. Vileniškis, Mr. Mrs. Jurs, Ona Trejonas, B. Murza, M. Daugela, A. Danis, M. Kertenis.

Visiem aukojusiem teatlygina Visagalis!

Įamžinkite save ir savo šeimos mirusius šiame kilniame darbe Dievo garbei ir Tėvynės labui. Paskubėkite dosnia auka, kad visi statybos darbai kuo greičiau pasistumėtų pirmyn. Nepamirškite šių kilnių planų prisiminti ir testamentuose. Mūsų padėka ir maldos. Dabarties ir ateities kartos nepamirš Jūsų. Aukas siųsti: Building Fund Franciscan Monastery, 680 Bushwick Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

IŠ VISUR

— Adelaidės Tautinių šokių grupė atšventė savo gyvavimo dvidešimties metų sukaktį. Ta proga surengtame koncerte kartu su adelaidiškais tautinius šokius šoko ir dalis Melbourne tautinių šokių grupės, o taip pat Adelaidės latviai ir estai. Koncerte bendrai buvo sušokta 30 tautinių šokių. Per iškilmes Adelaidės šokėjų grupei buvo suteiktas Žilvino vardas.

— Tėv. dr. T. Ziūraitis, O. P., spalio 4-11 šv. Jurgio parapijoje, Clevelande, lietuviškai ir angliškai praves 40 val. atlaisus.

— Poeto Vytauto Mačernio žuvimo 25 metų sukaktį minint, Korp! Satrija, kurios nariu Kauno ir Vilniaus universitetuose buvo pats poetas, spalio 18 Jaunimo centre, Chicagoje, inscenizuoja jo "Vizijų" ciklą. Spektaklio apipavidalinimas komp. Dariaus Lapinsko. Pastatyme dalyvauja: Aldona Stempuzienė, Karilė Baltrušaitytė, Leonas Barauskas ir Bronius Maciukevičius bei rinktinis Chicagos akademinis jaunimas.

— Iza Motiekaitienė, buvusi Kauno operos solistė ir dabar turinti savo dainavimo studiją Chicagoje, išvertė Verdi operą "Likimo galia" į lietuvių kalbą. Tai pirmas išsitas šios operos vertimas lietuvių kalboje. Atskirus fragmentus anksčiau yra išvertęs Aleksandras Kutkus.

— Literatūros premijų įteikimas įvyks spalio 11 Jaunimo centre Chicagoje. Lietuvių Rašytojų dr-jos premiją gaus kan. Mykolas Vaitkus, o jaunimo literatūros konkurso premiją — Danguolė Brazytė. Sios literatūrinės šventės proga dainuos solistė Valentina Kojelienė.

— Lietuviška operetė pirmą kartą buvo pastatyta Australijoje. Adelaidės vyrų oketas "Klajūnai" savo metinių sukaktuvių proga rugpjūčio 30 pateikė visuomenei Miko Petrausko vieno veiksmo komiška operetę "Consilium Facultatis". Sulaukus pasisekimo, bus kartojama spalio 25. Vėliau keliaus ir į kitas kolonijas.

— Chicago Tribune rugsėjo 12 savo laišku skyriuje ("Voice of the People") idėjo Lietuvos generalinio konsulo dr. P. Daužvardžio laišką (su juo nutraukta), kuriame santraukiškai, bet išsamiai išdėstyta bolševikų-nacių 1939 m. rugpjūčio 23 dienos sąmoklo esmė, pasekmės ir tų pasekmių ligšiol nelikvidavimo absurdiškumas.(E)

— Trijuose didžiuosiuose Monteviduose (Urugvajaus) dienraščiuose, El Plata, La Manana ir El Diario Espanol, rugpjūčio mėnesį buvo paskelbti keturi C. Verax (K. Čihiro) straipsniai ryšium su nacių-bolševikų sandėrio 30 metų sukaktimi. Dviejm atvejais straipsniai idėti kaip redakcijos vedamieji straipsniai, kiti du kaip svarbius pranešimai, trijų r keturių skilčių antraštėmis. Anksčiau tuose pačiuose laikraščiuose buvo to paties autoriaus panašaus masto straipsniai: birželio mėnesį apie visų Baltijos vbių tragediją (vedamasis) ir kovo mėnesį apie naujus antireligines kovos metodus Lietuvoje. (E.)

— Pedagoginiame liuanistiko institute Chicagoje šį semestrą dėstomi šie kursai: Rašyba bei skyryba (D. Velička), lietuvių kalbos istorija (K. A. Girvilas), literatūros dėstymo metodika ir mokyklinė praktika (A. Dundulis, N. Jankutė-Užbalienė), Lietuvos istorijos problemos (V. Liulevičius), realizmas, simbolizmas, impresionizmas ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje (D. Velička).

ALEKSANDRAS STULGINSKIS

(atkelta iš 3 psl.)

gai papildė Stulginskio asmeninį gyvenimą ir viešąją jo veiklą.

Tapęs eksprezidentu, Stulginskis pradėjo gyveno Kaune ir aktyviai reikišis krašto politikoje ir III Seimo darbuose. Po gruodžio 17 perversmo 1926 gruodžio 19 buvo išrinktas seimo pirmininku ir tose pareigose išbuvo ligi jo paleidimo (1927 balandžio 12). Vėliau, įsigalėjus nekonstitucinei santvarkai, kuriai Stulginskis buvo neatlaidžiai priešingas, jis išvyko į įsigytą Jokūbavo dvaro centrą, Kretingos valsč. Ten gyveno iki pirmosios bolševikinės okupacijos.

A. Stulginskį su žmona bolševikai išvežė į didžiąją Maskvos nevaliją 1941 birželio 13. Pagrobimo metu jų dukters Alodonos namuose nebuvo. Ji nebuvo išvežta. 1944 ji baigė V. D.U. medicinos fakultetą. Ištekėjo už dr. Juozevičiaus. Dabar gyvena Chicagoje.

Stulginskį atskyrė nuo žmonos ir nugabeno į Krasnojarsko taigą, į naikinamąją stovyklą Kraslag, prie Rešiotų geležinkelio stoties. Nugabentų skaičiuje buvo dr. J. Vileišis, Mironas (kun Mirono brolis), St. Šilingas, Z. Starkus, ūkininkai Riaba, V. Karvelis ir kt. Stulginskis daugiausia dirbo prie inspektų ir šiltnamių. Gyvenimo ir darbo sąlygos buvo sunkios ir žiaurios. Kaceto pareigūnai atgabentiems kaliniams pareiškė, kad jie esą fašistiški šunes ir čia atgabenti numirti — juo greičiau, juo geriau.

Nenuostabu, kad 1947 pasklido rimti gandai, kad A. St. yra miręs 1942 pradžioje. M. Krupavičius, remdamasis tais gaudais, parašė įspūdingą nekrologą. Mūsų džiaugsmui, tai buvo tik gąsdinantys gandai. A. Stulginskis gyveno dar 27 metus. Kad negalėtų iš tremties grįžti į Lietuvą, 1952 NKVD papildomai jam pridėjo 25 metus kalėjimo. Tačiau Stalinui mirus, buvo iš kalėjimo išleistas. Nuvyko pas žmoną Komių respublikoje, kur jai teko dirbti visokių darbus. Ten, įsidarbinęs kaip kolchozo agronomas, išbuvo iki 1956. Tada jam buvo leista grįžti į Lietuvą. Tremtyje Stulginskis išbuvo penkiolika metų. Grižęs Lietuvon, dirbo keletą metų sodininkystėje, o vėliau išėjo į pensiją. Velionių palaidotas Petrašiūnuose, šalia savo žmonos, mirusios 1962.

Likimas buvo Stulginskiui

palankesnis, negu Latvijos ir Estijos išstremtiems prezidentams. Palankesnis ta prasme, kad jo palaikai išsėsis gimtoje žemėje, o anųjų kapų niekas nežino... Ir kitų dviejų mūsų prezidentų palaikai ilsisi tremtyje.

Savo kuklų rašinį užbaigsiu velionies žodžiais, pasakytais Šiaulių miesto visuomenei 1940 vasario 16. Jis išreiškė jais savo politinį credo paskutinį kartą, nes už penkių mėnesių raudonoji armija įsiveržė į Lietuvą. Su ja atsuoliavo NKVD ir užčiaupė lūpas Aleksandrui Stulginskiui ir visai lietuvių tautai...

"Valstybės Taryba, nepriklausomybės akte aiškiai pabrėždama demokratybės principą, norėję suburti visos tautos bendradarbiavimą, visos tautos solidarų jėgų koncentravimą. Ne tik šiam valstybės atstatymo periodui, bet ir tolimesniems laikams. Maža to, demokratybės forma artina Lietuvą su tomis tautomis ir valstybėmis, iš kurių tikėtasi savo kovose dėl nepriklausomybės vienkios ar kitokios paramos..."

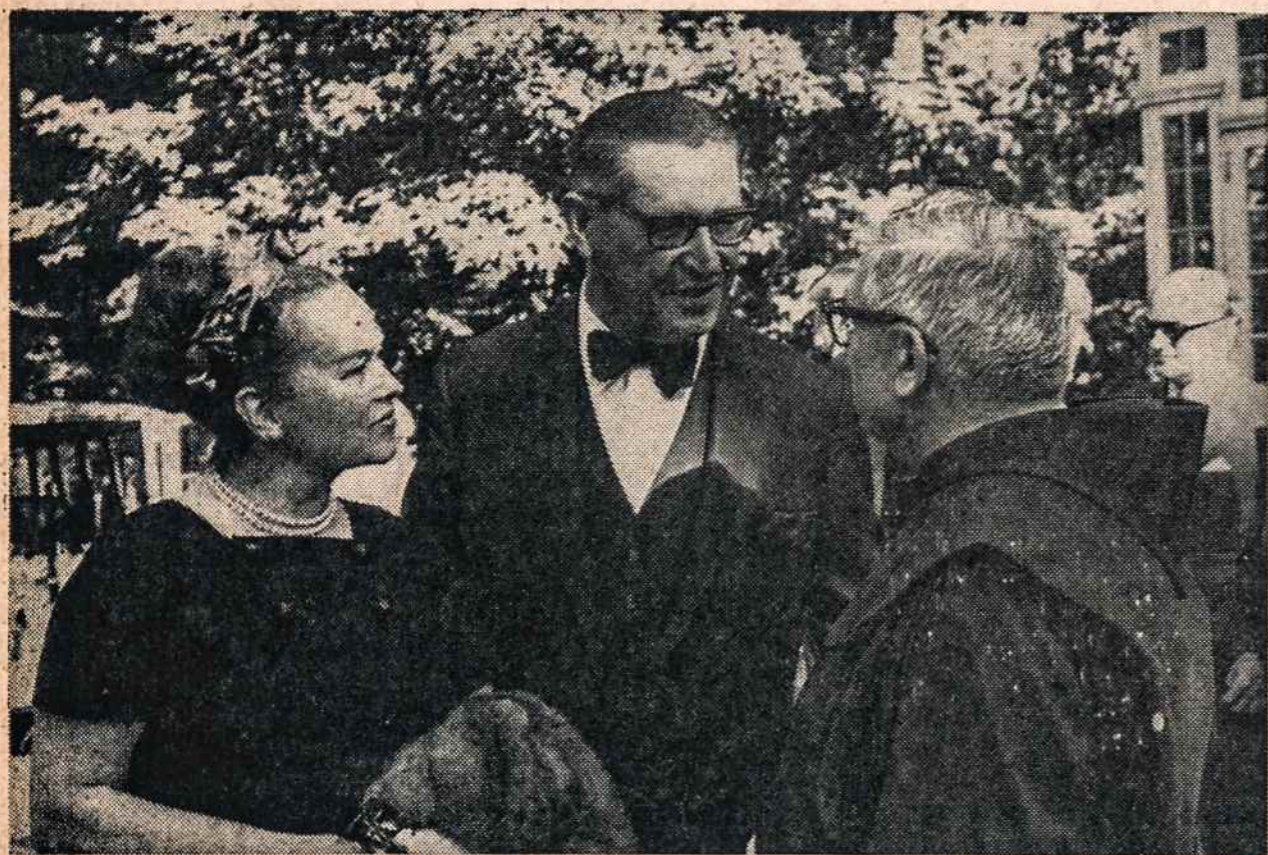
Taryba neapsiriko. Vasario 16 d. aktas, jo turinys kaip tik atvaizdavo visos tautos troškimus... Jis ir šiandien telaliekomas ir bus laikomas, kol bus gyva lietuvių tauta, didžiausia tautos šventenybe, testamentu, tautos vieningumo simboliu, ir kas kėsintusi prieš tą aktą, prieš to akto turinį, prieš nužymėtus tame akte mūsų valstybės santvarkos dėsnius, kas ardytų tautos vienybę, siekdamas privilegijų, tas, be abejo, kėsintusi prieš pačią lietuvių tautą, prieš Lietuvos valstybę ir jos nepriklausomybę. Tas, be abejo, nebūtų vertas lietuvių vardo. Tikėkime, prašykime Aukščiausiąjį, kad tokių iš tikro mūsų tautoj neatsirastų".

Aleksandras Stulginskis yra vargo Lietuvos ištikimiausias sūnus. Už ištikimybę savo tautos egzistencijai jos kančių ir paniekinimo taurę išgėrė iki dugno.

Visi pasaulio lietuviai pagarbai nulenkia savo galvas prieš jo neseniai supiltą kapą ir ryžtingai įsipareigoja kovoti už Vasario Šešioliktosios akte išreikštus idealus.

(Literatūra: Aleksandras Stulginskis, — M. Krupavičius, Tėvynės Sargas, 1947, Nr. 1; Vasario Šešioliktosios — A. Stulginskis, op. cit.; L. E., XXIX; Nepriklausomybės saulėje, 1918-1940 — Mykolas Vaitkus.)

Kultūros židinio žemės pažentimine rugsėjo 21 Lietuvos gen. konsulas A. Simutis ir jo žmona kalbasi su Tėv. Viktoru Gidžiūnu, O.F.M.

KEARNY, N.J.

Atlaidai

Vasarai su savo išpūdziais ir pramogomis nuslinkus į praeitį, ruduo atnešė naujų vilčių, naujų idėjų. Rugsėjo 14-16 šioje parapijoje įvykė atlaidai davė progos giliau susikaupti. Tikrai prasmingi ir apmąstyti buvo tėvo Tomo Žiūraičio, O. P., pamokslai. Atlaiduose dalyvavo nemaža žmonių, jų tarpe ir dvasiškių. Išpūdingiausias buvo paskutinis atlaidų vakaras.

Lietuvos pasiuntinybės žinios

Lietuvos atstovas J. Kajecas su žmona rugpjūčio 28 dalyvavo Liuksemburgo ambasadoriaus atsisveikinime, rugs. 20 Meksikos ambasadoriaus dukters santuokos iškilmėse, rugsėjo 22 Tuniso ambasadoriaus atsisveikinime.

Mirus Airijos ambasadoriui Washington, J. Kajecas rugsėjo 8 pareiškė užuojautą ir dalyvavo pamaldose šv. Mato katedroje.

Mirus senatoriui Everett M. Dirkseniui, dalyvavo kongreso rotundos iškilmėse ir rugsėjo 10 pamaldose presbiterijonų bažnyčioje.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatinė atstovų pasitarimas buvo rugsėjo 12. Pasitarimą sukvieta pagal eilę — Estijos atstovas E. Jaakson. Pasitarimo metu paminėta Baltijos santarvės sutarties 35 metų sukaktis ir aptarti einamieji reikalai. Sutarties proga atstovai surašė pareiškimą spaudai.

JUOKELIAI

Gera širdis

Viename Prancūzijos mieste, lyje prieš antrąjį karą buvo vykdoma nusikaltėliui mirties bausmė.

Nusikaltėlis jau padėjo galvą ant gilotinos. Budelis jau laikė rankoje virvę, kuria paleidžiamas peilis. Tuo metu prie nuteisto pribėgo sargas ir šūktelėjo:

— Tavęs pasigailėjo!

Tuo metu krito sunkusis peilis ir nukirto nuteistajam galvą.

O sargas paskui visiems pasakėjo:

— Norėjau, kad nuteistasis mirtį geroje nuotaikoje.

Nedidelė galva

Berņukas iš mokyklos grįžo gaudžiai verkdamas.

— Kas gi tau atsitiko? — švelniai klausė jį motina.

— Visi vaikai mokykloje vadina mane didžiagalviu, — dar vis tebeverkė jis.

— Niekai, — tarė motina. —

Tavo galva visiškai normali. Nusišluostyk ašaras, nubėk į kampinę krautuvi ir atnešk savo kepurėję aštuonis svarus bulvių.

Mokykla

Veiklesnieji parapičiai gana uoliai buvo įkibę į mokyklos tvarkymą ir jos paruošimą mokslo metam. Ryšium su mokyklos išlaikymu yra kilusių finansinių problemų. Jom gvilđenti parapijos vadovybė sukvieta parapičius specialiam susirinkimui rugsėjo 29.

Mokykloje veikia gerai su tvarkytas knygynas. Daug įvairaus turinio knygų, įgytų parapičių ir draugijų aukomis. Tvarkymo darbą atliko kruopščiosios seselės — mokyklos mokytojos. Lietuvių Katalikų Bendruomenės centras mokyklos reikalams šiemet paskyrė 460 dol. Už juos bus nupirkti žodynai ir kitos mokymosi priemonės.

Balfo veikla

Balfo skyrius ruošiasi rudeniniam vėjui. Bus renkamos, kaip ir kasmet, pinigines aukos ir drabužiai. Aukos pinigais pradamos rinkti spalio mėn., drabužiais — labiau į metų pabaigą, pagal parapijos vadovybės nurodymą. Tikimasi, jog ir šiemet kunigai tarpininkaus visuose Balfo reikaluose, o ypač pasirūpins transporto priemonėmis nuvežti drabužiam į centrinį sandėlį.

Sodalietės

Labai aktyvios čia sodalietės. Pavyzdinčiai organizuoja rengimus: kortų vakarus, šokių ir kt. Jų parengimuose salės pilnutėlės žmonių. Ir šį kartą rengiamuose šokiuose lapkričio 8 Lietuvių Politikos Klubo salė, atrodo, bus perpildyta.

Sąjungietės

Nesnaudžia ir sąjungietės. Jos visada savo dalyvius parengimuose vaišina kvapia ka-

vute ir gardžiais namų darbo pyragais. Ir šį kartą ruošiasi surengti didžiulį kortų vakarą Lietuvių Katalikų Bendruomenės salėje lapkričio 16.

Senesnioji karta

Diena dienos retėja ankstesniosios kartos atstovai. Likusieji nebedarbingi ir nebesidomi visuomenine veikla. Vienas kitas dar tvirtai žengia ir nepasiduoda senatvei. Iš tokių paminėtinas Julius Paknis, rugpjūčio mėn. užbaigęs 81 metus. Na, ir stiprus tas uteniškis. Apie jį galima būtų daug prirašyti, nes jo gyvenimas labai vingiuotas. Jis ne tik sumanus prekybininkas (Real Estate) ir finansininkas, bet ir didelis lietuvis patriotas, plačiai išsiskindęs visuomeninėje veikloje. Dar ir dabar, eidamas 82 metus, vadovauja Lietuvių Taupymo ir Školimo Draugijai — Schuyler Savings and Loan Association of Kerny, N. J.

J. Mėl.

CHICAGO, ILL.

Vyčių susirinkimas

Marquette Parke yra gausi Lietuvos vyčių 112 kuopa. Rugsėjo 16 įvyko metinis tos kuopos susirinkimas. Pirmininkavo vytis Al. Dągis, sekretoriavo vyte Rakaitis.

Iš valdybos pranešimų paaiškėjo, kad kuopoje yra 179 nariai. Keletas narių dalyvavo kongrese. Pasidžiaugta, kad delegatai buvo drausmingi ir net kasdien galėjo lankytis pamaldas. Iš Chicagos parašyta daug laišku į įvairias vietas. Gruodžio 20 bus kuopos Kalėdų vakaras. 12 narių pakelta į vyčių laipsnius. Kan. Zakarauskas pažymėjo, kad rudenį teks daugiau įsijungti į įvairius darbus. Vyčių choro pirm. Bili-tavičius prašė, kad kuo daugiau vyčių ir šiaip mylinčių dainą stotų į chorą. Repetici-

jos vyksta pirmadieniais 8 val. vyčių salėje. Chorui vadovauja muz. P. Strolia.

Po pranešimų ponja Zakarka pravedė naujos valdybos rinkimus. Pirmininku išrinktas Al. Zakarka, vicepirmininke — Rūta Dągis, sekretorium — A. Gates, kasininke — Kasper, kuri ilgus metus tom pareigom perrenkama, finansų sekretorium — A. Dągis. Išrinkti keturi prižiūrėtojai ir du patikėtiniai — vyte Rakaitis ir Ed. Krivickas. Kan. Zakarauskas pasilieka kuopos dvasios vad. Jis naująją valdybą prisaikdino.

Susirinkimas baigtas malda. Vėliau pasivažiinta. Vyčiai yra užsimoję dar daugiau darbuotis ir prašo lietuvišką jaunimą stoti į jų eiles.

Bal. Brazdžionis

Chicagos Balfo apskrities valdyba svarstė rudens Balfo vėjų. Iš k. į d. sėdi O. Kavaliūnienė, V. Balėisytė, prel. J. B. Končius—svėčias, E. Samienė ir R. Simokaitienė; stovi A. Dziurvonas—Balfo centro valdybos gen. sekretorius, V. Šimkus, A. Uselis, K. Repšys, K. Balčiūnas, J. Mackevičius, F. Sereičikas, A. Pūpelis, J. Litvinas, Ed. Litvinas, K. Bružas, K. Čepaitis.

Baltimorės žinios

Lietuvių posto 154 susirinkimas buvo rugsėjo 28 Lietuvių namuose. Tai buvo naujos valdybos pristatymas. Baltimorės skyriaus vadas prisaikdino naują posto valdybą. Susirinkime dalyvavo ir posto pagelbininkės, kurių valdyba taip pat pradėjo eiti pareigas.

Kun. Mažas Jarašūnas yra naujas šv. Alfonso parapijos vikaras. Rugsėjo 28 buvo surengtas susipažinimas su juo tuoj po 11:30 mščių. Į parapijos salę susirinko daug žmonių ir palinkėjo naujam vikarui kuo geriausias sėkmės.

Sodaliečių susirinkimas bus spalio 5, tuoj po 8:30 v. mišių mokyklos kambariuose. Visos narės kviečiamos dalyvauti. Bus padaryti pranešimai apie veiklą. Neseniai sodalietės buvo surengusios madų parodą, kuri pradėjo labai sėkmingai. Pirmininkė Eugenija Paznekienė per lietuvišką radijo valandėlį padėjo visom, kurios prisidėjo prie parodos surengimo.

Sv. Alfonso suaugusių klubas susirinkimą šaukia spalio 12 tuoj po 8:30 val. mišių Sv. Alfonso mokyklos kambariuose. Visi nariai kviečiami dalyvauti. Bus renkama nauja valdyba ir aptariami veiklos planai.

40 valandų atlaidai Sv. Alfonso bažnyčioje bus spalio 19, 20, 21. Parapijos kunigai kviečia visus dalyvauti tuose atlaiduose.

Jautienos kepsnio vakariene spalio 19 rengia lietuvių postas 154. Liet. legionieriai tokią parengimą per metus rengia du kartus ir sutraukia labai daug žmonių, nes lietuviai moka visus pavaišinti. Šokiama gros geras orkestras, bus lotuvių Taupymo ir Školimo Draugijai — Schuyler Savings and Loan Association of Kerny, N. J.

Jonas Obelinis

ATSAKYMAI TEISINIAIS KLAUSIMAIS

Adv. Dr. M. ŠVEIKAUSKIENĖ sutiko šiam laikraštyje duoti paaiškinimų ir patarimų teisiniais klausimais Darbininko skaitytojams. Klausiant reikia pažymėti, ar skaito Darbininką. Klausimai siųstini jos adresu: Dr. M. L. Šveikauskas — Attorney-at-Law, Cooperative Bank Plaza, 1864 Centre Street, West Roxbury, Mass. 02132.

PALIKIMAS GIMINEM OKUPUOTOJ LIETUVOJ Klausimas

Esu senas "Darbininko" skaitytojas ir gyvenu Ohio valstijoje. Esu viengungis ir niekuomet nebuvau vedęs. Amerikoje neturiu jokių giminių, bet Lietuvoj turiu seserį ir brolio vaikus. Skaitydamas lietuviškus laikraščius, priėjau išvados, kad būtinai reikia sudaryti testamentą.

Lietuvio advokato pas mus nėra, taigi nuėjau pas amerikona. Paaškinau jam, kad aš noriu sudaryti "trust", kad bankas mano mirties atveju siųstų siuntinius mano giminėms Lietuvoj. Aš gerai susikabū angliškai, ir jis mane labai gerai suprato. Jam viską išaiškinkus, man susidarė išpūdis, kad jis yra nusistatęs visai nekreipti dėmesio į mano aiškinimus ir mano daryti viską pagal savo, o ne mano, norus.

Jis man griežtai pasakė, kad čia nėra jokio reikalo daryti "trust", kad reikia surašyti, jog mano visas turtas, man mirus, bus paskirstytas tam tikroms dalims, lygiai, mano giminėm. Be to, jis siūlėsi pats būti to testamento vykdytoju ir sakė, kad tokiu būdu mano testamentas ir jo vykdymas apsieis žymiai pigiau, negu mano siūlom būdu. Aš jam dar bandžiau aiškinti, kad mūsų laikraščiai visai kitaip pataria daryti, negu jis man nurodo, bet jis, net supykęs, man sako, tegul laikraščiai Tau sustato testamentą, jei jei geriau nusimano už Tavo advokata.

Dabar turiu didelę problemą: nenoriu mirti be testamento, ir iš kitos pusės man atrodo, kad geriau visai testamento nesu-

Fort Lauderdale, Fla.

Išgyvenau Homestead, Nunnhall, Pittsburgo apylinkėje, per 46 metus. Dalyvavau lietuviškoje veikloje. Teko susipažinti su draugyste veikėjų ir su jais bendrai dirbti.

Nebuvo malonu palikti šį miestą ir žmones ir persikelti gyventi į Floridą, į Ft. Lauderdale miestą, bet taip yra, kad žmonės, ieškodami šiltesnio klimato, keliauja į Floridą. Čia gyvena ir mano žentas, kuris dirba Real Estate įstaigoje.

Noriu sueiti į kontaktą su čia gyvenančiais lietuviais. Šiame mieste žiemą gyvena prel. J. Končius. Yra ir du kunigai, kurie dirba kaip asistentai parapijose.

Mano dabartinis adresas: 3980 N. W. 33rd Ave., Ft. Lauderdale, Fla. 33309. Tel. 581-6105.

Fort Lauderdale yra prie Atlanto pakraščio pietinėje Floridoje. Iki Miami yra apie 30 mylių. Oras čia gana šiltas, rugsėjo mėnesį siekia 90 laipsnių. Žiemą privažiuoja daug turistų, perkasi namus, kurių vis trūksta. Ypač daug pensininkų atvažiuoja čia gyventi. Kai kas parduoda savo namus šiaurėje ir čia atvažiuoja, tikėdamiesi greit nusipirkti naujus namus. O nupirkti kartais negalima. Tenka gyventi sveturi ir mokėti dideles nuomas. Geriau pirma atvažiuoti apsižvalgyti ir susipažinti su aplinkymėmis.

A. Zaladonis

Knyga — geriausias draugas

Jonas Aistis, Elegijos — 2.50 dol., Penktoji Pradalė — Literatūros Metraštis 1968 — 3.50 dol., Sekspyro Sontai. Vertė Alfonsas Tyruolis — 4 dol., Sventadienio Žodis, Kunigas Ant. Valiuška — 3 dol., A. Skėma, Raštai I t. — 6 dol. V. Kavolio Lietuviškasis Liberalizmas — 3 dol., Liūnės Sutomos Bevardė Salis — 3 dol., A. Landsbergio Penki Stulpai — 2 dol., J. Meko Gėlių Kalbėjimas — 1 dol., J. Meko Pavieniai Žodžiai — 4 dol., K. Almeno Gyvenimas tai kėkė vyšnių — 5 dol., V. Kavolio Nužemintųjų Generacija — 2 dol.

Lithuania 700 Years, parašė A. Budreckis, J. Jakštas, J. Puzinas, S. Lozoraitis, redagavo A. Gerutis. Knyga parašyta angliškai kalboje, didelio formato, kietais viršeliais, 474 psl. kaina 12 dol. Liepsnos ir apmaudo ašiniai, premijuotas J. Gliaudos romanas, kaina 4 dol. Kelias į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, J. Puzinas, išleido Karys, kaina 2.50 dol.

Vergijos kryžkeiuose, S. Rūkienė, kaina 5 doleriai, Lietuvių literatūra svetur, redagavo K. Bradūnas, kietais viršeliais 10 dol., Ant. Vilnelės tilto, P. Jurkus, kaina 2.50 dol. Peilio ašmenimis, J. Jankus, premijuota, kaina 3 dol. Dangus debesyse, J. Svaistas, premijuota, kaina 2.50 dol.

Gatvės berniuko nuotykių, R. Spalio apysaka jaunimui ir senimui. 2-oji Alg. Trinkūno iliustruota laida, 528 psl. minkštasis viršelis 4 dol., kietais — 5 dol. Labai graži dovana ypač jaunimui. Išleido dr. Vydūno fondas Chicagoj.

R. Spalio anksčiau išleista Alma Mater, kurios kaina kietais viršeliais 5 dol. Taip pat Užsienio Lietuvių Spaudos Metraštis — kaina 2 dol. Lietuvos Geografijos Vadovėlis, Z. Aškolio, kaina 1.50 dol.

"Tautos kelio" — dail. Jurgio Juodžio tapybos kūrinių albumas. 50 spalvingų paveikslų iškelia Lietuvos valstybės tęstinumą nuo vainikuoto karaliaus Mindaugo laikų. Kaina 7 dol.

Introduction to Modern Lithuanian. Puikus lietuvių kalbos vadovas su 40 pamokų, gramatikos priedu, skaitymais ir žodyneliais. Tekstas ir paaiškinimai angliškai kalba. Nemo-kantiem ar nedaug mokantiem lietuviškai — puiki galimybė išmokti. Parengė L. Dambriūnas, A. Klimas ir W.R. Schmalstieg. Išleido lietuvių pranciškonai Brooklyne. 479 psl., kietais viršeliais. Kaina 7 dol.

Labai naudingas priedas pradedantiems mokytis lietuvių kalbą: Lithuanian Reader for Self-Instruction. Parengė W. R. Schmalstieg ir A. Klimas. Kaina 1 dol.

"Atsiminimai iš Balfo veiklos". Prel. dr. J.B. Končiaus veikalas apima Balfo įsikūrimo istoriją, lietuvių gyvenimą tremtyje, naujakurių būklę Amerikoje. 144 iliustracijos. Tinkama ir naujakuriam pasiskaityti ir kvietėjam padovanoti. Kaina 3 dol. Kietais viršeliais 4 dol.

"Vytautas the Great". Prel. dr. J. B. Končiaus istorinis veikalas apie didįjį Lietuvos kunigaikštį angliškai kalba. Graži dovana angliškai kalbantiem. Kaina 2 dol. Kietais virš. 3 dol.

"Awakening Lithuania". Profesorius J. Stukas angliškai kalba aprašo lietuvių tautinį atgimimą. Kaina 3 dol. Kietais viršeliais 4 dol.

Dainų Sūkuryje, populiarios bei šokių dainos, 10 dol.

Su Daina, dainorėlis. 392 populiarios lietuviškos dainos, 2 dol.

Šios bei kitos knygos ir plokštelės gaunamos: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Lietuvių pranciškonų kultūrinei veiklai testai reikalingas jaunimas.

Pranciškonai nuoširdžiai kviečia lietuvius jaunuolius tapti šv. Pranciškaus Asyžiečio sekėjais. Dvasinės veiklos dirva labai plati.

Jaunuoliai priimami klierikais ir broliais. Visiems yra teikiama proga siekti mokslo.

Norint informacijų, rašoma šiuo adresu:

Provincial Superior Franciscan Monastery Kennebunkport, Maine 04046

LIETUVISKŲ PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdainuota solistų ir choro 11 liet. dainų: Mergužė brangi, Metai, Pavasario linksmybės, Bārbutė ir Pilypas, Šią naktelė, Prieš tolimą kelionę, Užstalės daina. Tinginė bobutė, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievužė, Augu pas tėvelį Stikliukėli. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Zibuoklės, L. Stuko moterų seksteto įdainuota 14 liet. dainų: Rūduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietėlė, Man ne vistiek, Joninių daina, Daina apie tiltą, O, ramunėle, pasakyk, Aunu, anu baltas kojas, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasaris, iš op. "Birutė" Sesutėlės — lelijėlės ir iš op. "Dana" moterų choras.

40 Lietuviškų Melodijų įgroti su simfonijos orkestru: Iš rytų šalėlės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau linelius, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisėjau žalią rūtą, Kur bėga Šešupė, Plaukia žaselė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainele, Tykus buvo vakarėlis, Kam šere žirgelį, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamsią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Uncių tupi trys puikėliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jojau dieną, Sutems tamsi naktužė, Aušta aušrelė, šviesi pažarėlė. Tris džienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girėlė, žalia liepelė, Garnys turi ilgą snapą ir Lietuvos esame mes gimę. Mono 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Virš išvardintas trys ilgo grojimo plokštėlės gaunamos su persiuntimu už 5.50 dol. Atskira plokštėlė kainuoja 2 dol. Stereo 4.50 dol.

Rūtos ansamblis ir sol. Lionė Juodytė dainuoja: Aš mėgstu melnųjį dangų, Kaip gražiai žiba žvaigždutės. O kai aš. Sakyk, upeli, Džinguliukai, Ko liūdi, berželi, Sveiki, broliai, Greitai išvažiuosiu. Aš berniui nesisiliūliau, Kur banguoja Nemunėlis, Ar negaili, seserėle, rūtelii. Pasakyk, čigone miela. Kai aš grėbiau lankoj šieną, Ant melsvo ežero bangų, Tur bernelis vieną mintį ir Kaip slaptinai. Mono 3 dol. Stereo 4.50 dol.

Dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuotas liaudies dainos: Plaukia Nemunėlis, Subatos vakarėli, Gražių dainelių, Buvo gerą gaspadinę, Per girią, girėlę, Tūkstanfis žingsnelių. Šalta žiemužė, Per Klausčių ulytėlę, Vilniaus kalneliai, Prageriau žirgelį, Pradėd aušrelė aušti, Ar aš tau, sese, nesaikiau, Pasėjau linelius, Daug daug dainelių, Mylėjau mergele, Bijūnelis žalias, Kai aš turėjau kaime mergele. Mono 3 dol. Stereo 4.50 dol.

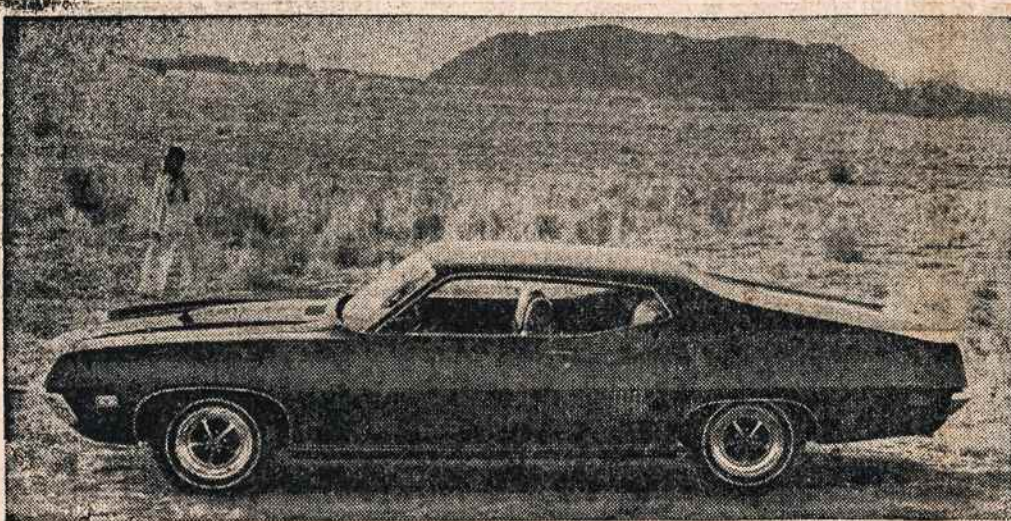
Vėl dainuojam su Rūta. Rūtos ansamblio įdainuota: Mes su rūtom, Atskrend sakalėlis, Motulė mane barė, Kas subatos vakarėli, Šeriau žirgelį, Gegutė raiboji, Ant kalno karklai, Suknyniai skynimą, Du broliukai kunigai, Šeriau šeriau sau žirgelį, Kur tas šaltinėlis, Augo kieme klevelis, Ant kalno mūrai. Eisis, broleliai, namo. Mono 3 dol. Stereo 4.50 dol.

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdainuota 13 liet. dainų: Ramunės daina, O naktužė rami, Pradalgiuose, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šere žirgelį, Sėdžiu po langeliu, Oi berneli vientury ir Vakaras. Kaina 3 dol.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmy Lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštėlių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaštavo 12 dol., dabar su persiuntimu — 8 dol. Graži dovana visokiom progom. Teliko tik keilolika albumų. Gaunama Darbininko administracijoje.

Su užsakymais kreiptis į "Darbininko" administraciją: 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Persiuntimui pridėdama 50 centų. Kaina 5 dol.

Torino is completely new for 1970 with 13 models offering from hot performance to elegant luxury. For the first time, a four-door hardtop is offered in the Ford Division intermediate line. The four-door hardtop is available in the Torino and Torino Broomgram (top) series. The Torino GT SportsRoof (bottom) is available with seven engines from the standard 302 V-8 to the red hot 429 Cobra Jet V-8.

SPORTAS

DAR BE LAIMEJIMO...

Trečios futbolo pirmenybių rungtynės neatnešė Lietuvos Atletų Klubo pirmajai komandai pergalės. Šį kartą, žaidžiant namie, teko prakišti prieš čekoslovakus pasekme 1:2 (1:1). LAK žaidė šios sudėties: Malinauskas I; Vainius IV, Mrozinskas, Kulys, Kreicas; Šileikis, Vainius II; Bileris, Popovic, Česnauskas, Malinauskas II (Bandžiukas). Mūsiškių pralaimėjimas visai pelnytus. Už priešininkus jei jau nesilpnėsi, tai tikrai negudresni mūsų žaidikai. Gynime pasigesta Budraiči. Kulys per lėtas vienas užkaišioti visas skyles. Vainius IV gyniko pozicijoje dar fiziniai per silpnas. Geriau atrodytu puolime. Apie mūsų vadinamą puolimą geriau būtų ir nekalbėti. Česnauskas vienu vienas nuosirdžiai kovojo, pagalbos iš savo draugų nesulaukdamas. Malinauskas II kažin ar sudorojo nors vieną kamuolį. Viskas atitekdavo priešininkam. Sunkia širdimi tenka papeikti šiaip gerą darbininką komandos kapitoną Vainių II. Kiek uždirbo, tiek pradirbo. Pirmą kartą žaidęs ukrainietis Popovic visai nieko neparodė. Į šių prastai pasirodžiusių eilę tenka jungti ir Bilerį. Mūsų vienintelį įvartį pasiekė prieš tai rezervinėje žaidęs Bandžiukas. Kiti, kaip matote, tam nebuvo pajėgūs. Komandos žaidime nematyti jokios sistemos. Dar blogiau — trūksta paprastos nuovokos. Vienintelis ramiai ir užtikrintai pareigas atliko vartininkas Malinauskas. Siek tiek virš vidutiniskumo Šileikis, Mrozinskas, Kulys. Vadovui Remežai patartina trumpiau — griežčiau suimti komandos vadžias. Priešžaismyje žaidusi mūsų rezervinė laimėjo! Pernai rezervinės neturėjome, o užpernai žaidusi visus metus nepelnė pergalės. Taigi laimėjimas po veik trejų metų.

Perieitą sezoną iš visų mūsų komandų pirmenybių lentelėje baigė mažiausiai (9-13 metų). Nesuklysim tvirtindami, kad ir šį sezoną gali taip pat įvykti. Perieitą šeštadienį pirmosios

ninkas Malinauskas. Siek tiek virš vidutiniskumo Šileikis, Mrozinskas, Kulys. Vadovui Remežai patartina trumpiau — griežčiau suimti komandos vadžias. Priešžaismyje žaidusi mūsų rezervinė laimėjo! Pernai rezervinės neturėjome, o užpernai žaidusi visus metus nepelnė pergalės. Taigi laimėjimas po veik trejų metų.

Perieitą sezoną iš visų mūsų komandų pirmenybių lentelėje baigė mažiausiai (9-13 metų). Nesuklysim tvirtindami, kad ir šį sezoną gali taip pat įvykti. Perieitą šeštadienį pirmosios

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

• Rūdins USCF "Ratings" skelbia Povilą Tautvaišą meistrų klasėje su 2212 tš. Kiti lietuviai įvardinti šitaip: Bitinas 1381, Blausius 1606, Čilenskas 1034, Dikis 1616, Gramsas 1586, Gancaltis 1242, Jasaitis 1758, Kotas 1576, Karas 1625, Karpuska 1693, Lusaitis 1486, Merkis 1720, Millauskas 1631, Margulies 1698, Purvis 1564, Stakyns 1913, Vasiliauskas 1852, Veverka 1570, Zinkevičius 1284. • Tarptautiniai "Rating" (Chess Life 9/1969) amerikietis Fischer skelbiamas pirmuoju su 2720, Spassky 2690, Korčnoj 2680, seka Botvinnik, Petrosian, Larsen, Smyslov ir kiti. Sraše randame Lietuvos šachmatų veteraną Vladą Mikėną su 2350. • Didžiojo Bostono p-bės įvykis spalio 11-12, Boylston klubo patalpose. Bostono čempiono vardą lietuviai buvo iškovoję 5 kartus: Tautvaišas 1949, Skėma 1950 ir 1951, G. Šveikauskas 1959 ir 1964 metais.

• Kaunietis A. Butnorius, Lietuvos vicečempionas, gana gerai sužaidė šių metų Sovietų Sąjungos studentų pirmenybėse, Batume. Jis baigė 7-tu, surinkęs 8 taškus iš 15 galimų. Butnorius sužaidė lygiomis su p-bių laimėtoju Georgadze, su 3 v. laimėtoju Tamosenko ir įdėtai dviem, be to laimėjo 6 partijas. Vieną jų pateikė mūsų skaitytojams. Partija buvo skelbta Sovietų žurnale "Šachmatnyj Būleten" nr. 7/1969. Baltais žaidė Butnorius, juodais — Dvoreckis.

- 1 P-G4 - N-KB3
2 N-KB3 - P-KN3
3 N-QB3 - P-Q4
4 B-KB4 - B-N2
5 P-K3 - Q-0
6 B-K2 - P-B4
7 Q-0 - N-K5
8 NxN - PxN
9 N-K5 - P-KB3
10 N-QB4 - P-QN4
11 N-R3 - P-QR3
12 P-QB4 - P-N5
13 N-QB2 - PxP
14 PxP - P-KB4
15 P-QB5 - B-K3
16 NxNP - P-QR4
17 P-Q5 - PxN
18 PxB - BxNP

DEDIKACIJOS SVENTĖ ARTEJA

Istoriniai didieji lietuvių skaičius pirmą kartą susirinko Romoje 1970 metų vasarą dalyvauti LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIOS PASVENTINIME.

Netrukus bus paskelbta registracija norinčiųjų dalyvauti šioje šventėje. Aukotoji ir jų paminėtų asmenų vardai liks atiečiai specialiose knygoose Vatikano ir lietuvių archyvuose. Neatidėliojkite atsiųsti savo auką. Siųskite adresu: Lithuanian Martyrs' Chapel, 2701, West 68th Street Chicago, Ill. 60629.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. Prašau prafęsti prenumeratą 1969 metams.

Form with fields for Name, Address, Subscription type, and amount.

1970 METŲ FORDO AUTOMOBILIAI JAU RINKOJ

Iš 1970 metų Fordo automobilių ypatingai pažymėtini Torino ir Thunderbird. Jie visai naujai pertvarkyti. Juose jaučiamasi patogiau ir saugiau.

Fordo bendrovės viceprezidento žodžiais tariant, Torino yra dramatiškiausiai perplanuotas automobilis.

Thunderbirdas taip pat yra patobulintas ir įgijęs visai naują išvaizdą.

Standartinio dydžio Fordas pasižymi didesne prabanga bei ramumu.

Mustangas dabar yra stipresnis ir sportiškesnis, negu anksčiau.

Maverickas, paleistas į rinką balandžio mėnesį, yra pirmasis 1970 metų automobilis. Jis pasiliks kaip paprasta Fordo mašina, su labai maža pakeitimų. Maverickai, pagaminti po rugsėjo 30, turi pakeitimų šviesos signaluose ir kitur.

Penkiadesimt viename Fordo modelyje yra naujų įrengimų saugumo, patogumo ir naudojimo reikalom.

Standartinės Fordų, Torinų, Mustangų ir Thunderbirdų padangos ilgiau nenusidėvi ir stipriau atsilauko prieš sužalojimus.

Prie visų patogumų prisideda ir aukštesni sėdynių atlošai.

Nauji vairai Fordo, Torino, Mustango ir Thunderbirdo modeliuose pritaikyti lengvesniam įvažiavimui ir išvažiavimui.

Yra ir daugiau patobulinimų daugelyje modelių, įskaitant ir didesnę apsaugą nuo automobilių vagysčių. (Praneš.)

Visi Zenith, Olympia, Telefunken, Grundig, Burroughs, Royal, ITC ir kt. firmų produktai galima išgyti pigiau ir sažiningai per "Spartą". Pranešę kuš domitės, gausite autentiškus firmų katalogus iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Drive, E. Northport, N. Y., 11731. Telefonas: 516-757-0055.

- 19 RQN1 - B-Q5
20 RxNP - BxEP
21 R-N5 - Q-Q5
22 Q-B2 - B-Q3
23 R-Q1 - QxR+
24 QxQ - BxB
25 P-KN3 - B-Q3
26 B-QB4 - R-Q1
27 R-N7 - N-B3
28 R-Q7 - N-K4
29 QxB!! - NxR
30 PxN+ ir juodėji pasidavė

DEXTER PARK PHARMACY advertisement with address and services.

MALE - FEMALE advertisement for General Factory Help, MACHINE OPERATORS.

SCHALLER & WEBER advertisement for PIRMAUJANTI DESŲ PREKYBA NEW YORKE.

H. W. MALE ORDER SELECTOR FROZEN FOOD advertisement.

EXP POLISHERS & GRINDERS advertisement.

TRUCK TIRE CHANGERS advertisement.

SHIPPING CLERK advertisement.

DELICATESSEN CLERK advertisement.

PIZZA MAN advertisement.

DRIVERS for light deliveries advertisement.

PHOTO SPOTTER EKTA COLOR PRINTS LAB advertisement.

PRODUCTION TRAINEE SUPERVISOR advertisement.

H. W. FEMALE WANTED TELEPHONE OPERATORS advertisement.

STENO-TYPIST advertisement.

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE advertisement.

SERVICE CEMENT WORK advertisement.

OFFSET SERVICE advertisement.

PARADISE DOG TRAINING SCHOOL advertisement.

ALL VENT CORP. Rubbish Removal and Carting advertisement.

L & M CAR SERVICE advertisement.

MARID'S AUTO INSPECTION STATION advertisement.

JOE WILSON DANCE STUDIO advertisement.

BLUE PANEL TRUCKING advertisement.

DISPLAY MAPLE CREST KENNELS advertisement.

PRIVATE GOURMET CATERING advertisement.

Alfa Jeweler advertisement.

Charm Beauty Shoppe advertisement.

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJIENOS**

Vienuolynas ..... GL 5-7068
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Redakcija ..... GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923

Jaunimo žygio už tikėjimo laisvę susirinkimas įvyks spalio 4 d. 5 v. popiet Radzivanų namuose, 84-16 110 St. Richmond Hill, N. Y. Pranešimą padarys Marija Gailiūšytė, LTL vykdomojo komiteto sekretorė, iš Clevelando. Suinteresuoti kviečiami dalyvauti.

Tėv. Juvenalis Liauba, O.F.M., Brooklyno vienuolyno viršininkas, šį savaitgalį išvyksta į St. Catharines, Ont., ir dalyvaus lietuvių parapijos dvidėšimtmečio minėjimo iškilmėse. Šeštadienį pasakys bankete kalbą, o sekmadienį pamokslą.

Tėv. Vytautas Balčiūnas, O.F.M., iš Greene, Maine, atvyko į pranciškonų vienuolyną Brooklyne. Jis talkins Kultūros Židinio statybai.

Tėv. Juozapas Bacevičius, O.F.M., buvęs Sv. Antano gimnazijos mokytojas Kennebunkporte, atvyko į pranciškonų vienuolyną Brooklyne ir talkins Kultūros Židinio statybai.

Emilija Sinusienė, persikėlusį į naują butą, Balfui paaukojo daug drabužių. Ji anksčiau gyveno Highland Blvd. tuose namuose, kur dabar kuriamas Kultūros Židiny.

Už a.a. Marijonos Adomienės vėlę, minint antrąsias mirties metines, rugsėjo 5, sekmadienį, 8 val. ryto pranciškonų vienuolyno koplyčioje Brooklyne bus aukojamas mišios, kurias užprašė draugė E. Davulienė. Taip pat už velionės vėlę mišios bus aukojamos pranciškonų vienuolyno Kennebunkporte, Maine.

LB Lindeno apylinkė kartu su vietiniu Balfu skyriumi spalio 18, šeštadienį, 7 val. vak. Lithuanian Liberty Park salėje, 340 Mitchell Ave., Linden, N. J. rengia linksmą subvakarių su menine programa ir vakariene, kurios metu bus prisiminta ir 25 metų iš Lietuvos išvykimo sukaktis. Taip pat bus ir šokama.

Albertas Budreckis, gyv. Monasquen, N. J., šiomis dienomis užbaigė laidotuvių direktoriaus mokslo American Academy McAllister institute ir gavo diplomą su pagyrimu (cum laude). A. Budreckis anksčiau baigė Harvardo universitetą bakalauro laipsniu, vėliau Fordhame padarė magistro laipsnį iš viešosios sveikatos mokslo. Studijuodamas jis buvo vienas tarp dešimties garbės sąrašuose ir priklausė Mu Sigma Alpha garbės nariu. Dirbs Schlemm istaigoje Union City, N. J. Albertas Budreckis yra kunigo E. Budreckio, MIC, brolis.

Dr. Jonui Bilėnui gimė dukra, kuriai duotas Lauros vardas. Bilėnai augina du sūnus Jonuką ir Andriuką.

Skautų tėvų susirinkimas bus spalio 4 d. 12 val. Maironio mokyklos patalpose. Visi prašomi dalyvauti.

Jauna moteris, laikinai atvykusi, norėtų gauti darbą. Sutiktų pabuvooti šeimoje ar atlikti kokius raštinės ar švaros darbus. Kreiptis tel. EV 7-1422.

Helen Roukis, gimusi, užaugusi ir išmoksčiusi Richmond Hill, N. Y., po ilgos ligos mirė rugsėjo 25. Palaidota rugs. 27 Cypress Hills kapinėse. Laidotuvių rūpinosi Salinskų šeiminė. Velionės motina tarp Richmond Hill lietuvių yra žinoma kaip gėlių krautuvės savininkė. Per šią įstaigą, Marytės Salinskienės iniciatyva, gėlėmis buvo išpušta St. Mathias salė, kur rugsėjo 21 vyko Kultūros židinio — Jaunimo centro koncertas-vakariene. Velionė nuliūdime paliko motiną Jennie, brolių George S. Roukis, kurs kandidatuoja į New Yorko miesto valdybą, kaip 17-to rajono atstovas, brolių Nicholas ir seserį Pauline Travis. Velionės tėvas mirė 1958.

NAUJAI GAUTOS KNYGOS

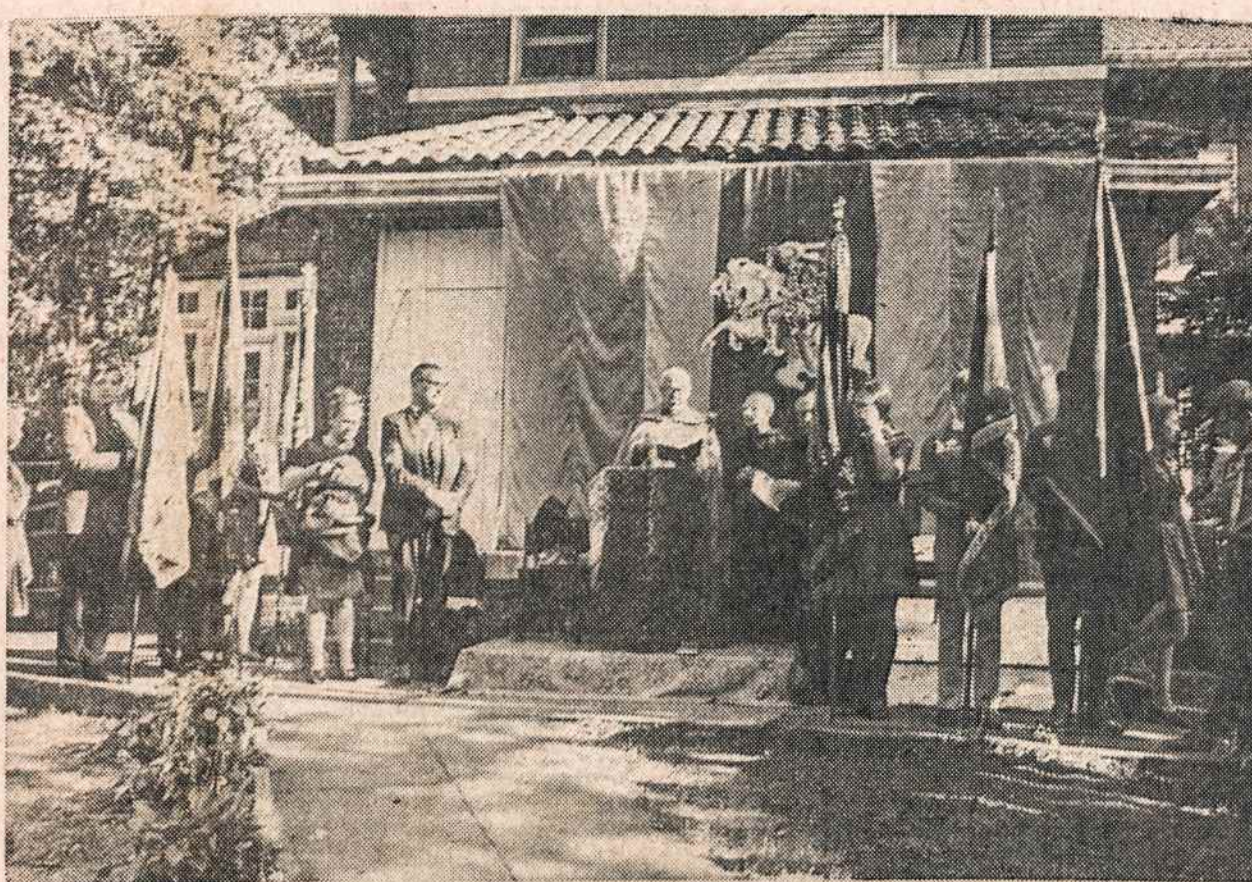
Lietuviai legionieriai Vietname, B. Vrublevičiaus, nuotykių, kaina 2 dol. Gyvenimas tai kekę vyšnių, K. Almerno, novelės, kietais viršeliais 5 dol. Lietuviškasis liberalizmas, redagavo V. Kavolis, kaina 3 dol. Senprusių laisvės kovos su vokiečių riterių ordinu. Dr. M. Anyso, kietais aplankais, kaina 7.50 dol. Skėmos raštai I tomas, redagavo A. Landsbergis, kietais viršeliais, kaina 6 dol. Penki stulpai turgaus aikštėje, A. Landsbergio, drama, kaina 2 dol. Sv. Kazimiero parapija Los Angeles, Calif., J. Gliaudos, kietais aplankais, kaina 5 dol. Sv. Jurgio parapija Shenandoah, Pa., Dr. A. Kučo, kaina 4 dol., Gėlių kalbėjimas, J. Meko eilėraščiai, kaina 1 dol. Pavieniai žodžiai, J. Meko vaizdai, kietais aplankais, kaina 4 dol. Tau, sesute, P. Lemberto eilėraščiai ir trumpa velionies biografija, kietais aplankais 5 dol., minkštai 4 dol. Tik tau ir man, O. B. Audronės eilėraščiai, kaina 3.25 dol. Trapus vakaras, K. Grigaitytės eilėraščiai, kaina 3 dol. Bevardė šalis, L. Sutemos eilėraščiai, kietais viršeliais, kaina 3 dol. The Lithuanian Woman, redagavo komisija, kuriai vadov. B. Novickienė, kaina 3 dol. Spheric and Linear Laws of Geometry by A. Stellingis, 2 dol., Vysk. Pranas Brazys, jo gyvenimas ir darbai, kaina 2 dol.

Pelytė Geležytė, S. Tomarienės pasaka vaikam su iliustracijom, kaina 1 dol., Bitės, L. Germanienės, iliustracijos Z. So-deikienės, kietais aplankais, kaina 3.50 dol. Šios bei kitos knygos ir leidiniai gaunami Darbininko administracijoje.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
Glenmore 2-2923

IEŠKOM FUTBOLININKŪ!

Lietuvių Atletų klubo rezervinei komandai reikalingi futbolininkai. Kviečiame suinteresuotus kreiptis pas S. Remėzą. Tel. 827-8194.

Kultūros židinio žemės šventinimo iškilmėse rugsėjo 21 maldas kalba prel. J. Balkūnas. Nuotr. R. Kisieliaus

PADĖKA

Kultūros židinio žemės pašventinimo proga noriu išreikšti padėkos žodį visiems, kurie koki nors būdu prisidėjo prie šios didingos šventės.

Ačiū prelatui J. Balkūnui už pašventinimą, Lietuvos generaliniam konsuliui A. Simučiui už kalbą, organizuotam jaunimui už gražų pasirodymą su vėliavomis, menininkui J. Juodžiui už papuošimą ir visiems, visiems, kurie nepagalvėję laiko dalyvauti šventėje.

Reiškiu širdingą padėką prelatui Faustmann už salę koncertui ir vakarienei, jo mylimam asistentui lietuviui kunigui Pranciškui Ruggles už jo meilę lietuviams, ypatingą pagalbą salės gavime, paruošime ir parengime.

Dėkoju mūsų auktos klasės artistams: Aldonai Stempuzienei, A. Mrozinskiui ir Vitaliui Zukauskui už gražų išpildymą programos bei vakaro pavidymo. Padėka Pauliui Jurkui už scenos prasmingą papuošimą. Ačiū kalbėtojams: prel. J. Balkūnui, A. Vakseliui, P. Vileišiui ir J. Slepečiui.

Didelę padėką Marytei Salinskienei už tautinių spalvų stal-

PADĖKA

Stamfordo ir apylinkės lietuviams, kurių tarpe maloniai teko praleisti 9 metus, reiškiamas nuoširdžia padėką už šaunias išleistuves ir puikią dovana mums išvykstant į Kanadą.

Stasys ir Marta Šalkauskai

S. ir M. Šalkauskai išvyksta iš Clenbrook, Conn., į Willowdale, Ont., Kanadoje. Jie pasi- lieka ir toliau Darbininko skaitytėjai ir ta proga atsiumtė 10 dol. auką spaudos palaikymui. Darbininko administracija dėkoja.

tieses, žvakides, trispalves gėles stalams, scenai ir artistei, už didelį šventės pyragą, kurio net nepajėgėme suvalgyti. Taipgi už jos visokeriopą didelę pagalbą vakaro paruošime.

Nepaprasta padėka priklauso V. Beleckui už kooperaciją maisto patiekime; taipgi ponui Mak S and G Market.

Labai dėkoju Antanui Matulaičiui, kuris daugiau nei savaitę pašventė šiai šventei; taipgi jo bendradarbiams Mindaugui Jankauskui, A. Bagdžiūnui ir J. Galenskui.

Padėka Katalikių Moterų Kultūros draugijai, ponioms: Reginai Balsienei, Monikai Navickienei, Eugenijai Kezienei, Eleonai Vainienei, Rozei Kondrotienei bei Marytei Dudutienei ir Millie Miliūtei. Didis ačiū nenuilstamai darbininkų vadovei Apolonijai Radzivanienei. Didelę padėką mūsų puošmenai — jaunimui, kuris atskubėjo patarnauti prie stalų, berniukams ir mergaitėms: Ginai ir Arūnei Simonaičioms, Bernadetai ir Petriui Tutinams, Rasai ir Giedriui Kregždūtėms, Rūtai ir Jurgiui Oniūnams, Algiiui ir Danutei Norvilams, Danutei ir Algiiui Megoniams, Ritai Čepulytei, Monikai Vainiūtei, Rasai Navickaitei, Ritai ir Romui Bobeliams, Juozui Dudučiiui, Vili- jai Butkutei, Marytei Matulaitytei, Virginijai Seibytei, Linai Milcher, Jonui Vainiui ir viso valgomio vadovei, sumaniai Loretai jaunajai Vainienei. Jaunime, nuoširdus ačiū. Mes didžiuojamės Jumis!

Ačiū bilietų platintojams: p. Andriušiams, A. Samušiiui, A. Radzivanienei, M. Kregždūnei, M. Bujokienei, M. Salinskienei, L. Ulrich, K. Vainiui, Kašetienei, O. Kubilienei, Pačėsienei, J. Giedraičiui, J. Stukui ir

V. Leskaitienei. Ačiū ir bilietų tvarkytojoms: M. Bujokienei, F. Venienei, A. Kriščiūnienei.

Didis dėkui R. Keziui ir A. Dragūnėvičiui už skelbimus per "Laisvės Žiburį" ir per "Tėvynės Garsus"; taipgi Philadelphia "Bendruomenės Balsui". Didis ačiū prof. dr. Jokūbui Stukui už radijo stotį, už jo nenuilstamą raginimą bei kooperaciją ne tik šio parengimo progai, bet ir Kultūros židinio statybos vajuje. Jam priklauso ne išsėmiamas visų lietuvių dėkingumas, ypatingai New Yorko! Ačiū ir radijo pranešėjui, mūsų mielam muzikui Algirdui Kačanauskui.

Padėka visiems, kurie šia proga suteikė auką statybai ar pasižadėjo suteikti. Juos paminėsi- me savo keliu. Nepamirškime — tik aukomis paskubinsima statyba.

Padėka visiems, visiems, kurie bet kokiū būdu prisidėjo prie šios šventės ir dalyvavote joje.

Malonūs lietuviai, taip eidami ranka rankon ir toliau, tikrai vieną dieną šventinsime Kultūros židinį ir pasidžiaug- sime nuveiktais darbais. Neabe- joju, Jūsų dosnumu ir Dievo pagalba ta diena tikrai išauš. Pagreitinkime ją!

Ačiū Dievui! Ačiū Jums!

Tėv. Juvenalis Liauba, OFM,
vienuolyno viršininkas

Parengimai New Yorke

Spalio 4, šeštadienį — Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų S-gos tradicinis balius Americana viešbutyje Manhattane, N.Y. 8 v.v.

Spalio 26, sekmadienį — Kristaus Vaidovo šventė. Rengia Amer. Liet. Katalikių Federacijos New Yorko ir New Jersey skyrius.

Lapkričio 8, šeštadienį — Šokių vakaras Maspetho liet. parap. salėje, 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y. 1 val. pp.; vaka- re 7 val. jaunimo talentų vakaras ir šokiai.

Lapkričio 15, šeštadienį — Balfu vajuos vakaras — koncertas-šokiai Maspetho parap. salėje 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y. 7 v. vakaro. Rengia vajuos komitetas.

Lapkričio 23, sekmadienį — Ramovės skyriaus kariuomenės šventė Maspetho parap. salėje 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y. 11 val. parap. bažnyčioje pamaldos; 7 val. vakaro parap. salėje parengimas. Rengia ramovėnai.

Lapkričio 29, šeštadienį — Lietuvių Fronto Bičiulių Rytų apygardos suvažiavimas Apreiškimo parap. sa- lėje, N. 5th ir Havemeyer Sts. kam- pas, Brooklyn, N.Y. 1 val. pp.; vaka- re 7 val. jaunimo talentų vakaras ir šokiai.

Gruodžio 6, šeštadienį — Liet. Katalikių Moterų Organizacijų Pasau- linės Sąjungos Tarybos atstovų su- važiavimas Viešpaties Atsimainymo liet. parap. salėje, 64-08 56th Rd., Maspeth, N.Y., 4 v. popiet.

Gruodžio 7, sekmadienį — Tyla- jai Bažnyčiai Lietuvoje paminėti koncertas Franklin K. Lane mokyk- los salėje, Jamaica Ave. ir Elderts Lane, Woodhaven, N.Y., 4 v. popiet. Rengia Liet. Religinė šalpa ir Liet. Kat. Moterų Kultūros dr. ja.

Numatomas parengimus pranešti LB New Yorko apygardos valdybos nariui kultūros reikalams — Vy- tautui Radzivanui, 84-16 110th St., Richmond Hill, N.Y. 11418; telefo- nu: 441-9720.

**BOSTONO
ŽINIOS**

Bostono Balfu skyrius šiais metais švenčia savo veiklos 25 metų sukaktį. Ta proga Balfas skelbia rudens vaju, kuris prasidėjo spalio 1. Taip pat skyrius spalio 5, sekmadienį, rengia ir vakarą Liet. Piliiečių draugijos salėje. Pradžia 5 val. Bus trumpa paskaita, meninė pro- grama. Visi bus pavaišinti kava. Veiks bufetas. Bus pristatyti Bostono Balfu skyriaus įkūrė- jai ir darbuotojai, o Balfu pir- mininkas kun. V. Martinkus į- teiks jiems specialius pažymėji- mus. Balfu skyriaus valdyba prašo visus dalyvauti tame va- kare ir taip pat paremti Balfą savo auka. Nors nuo Balfu įstei- gimo praėjo 25 metai, bet Balfu šalpos darbas nesibaigė — reikia šelpti pasaulyje išlakšty- tus lietuvius.

Kultūrinių subvakarių susi- rinkimas buvo rugsėjo 20. Ta proga buvo surengta Prano Bal- tonio iš Montrealio skulptū- ros paroda. Subvakarių atida- rė pirm. inž. Ed. Cibas, rašyto- jas St. Santvaras, subvakarių vadovas, pirma kalbėjo apie skulptūrą, kaip Lietuvoje reiškėsi dievdirbiai, ir apibūdino Prano Baltonio medžio skulp- tūrą. Jo visi darbai yra padaryti iš medžio šaknų, vaizduoja vi- sokias fantastines figūras, del- finus, paukščius ir t.t.

Į parodos atidarymą prisir- rinko pilna Tautinės Sąjungos namų salė. Tai buvo daugiausia nuolatiniai subvakarių lanky- tojai. Parodoje buvo išstatyta apie 100 drožinių, iš jų parduo- ta tą vakarą — 30.

Po parodos atidarymo, persi- kėlusį į antrą aukštą, buvo an- roji susirinkimo dalis. Inž. Ci- bas humoro forma kalbėjo apie moterų teises, So. Bostono lie- tuvius ir subvakarius.

Kitas kultūrinių subvakarių susirinkimas bus spalio 19 Liet. Piliiečių Draugijos salėje. Ten bus paminėta Tumo-Vaižganto šimto metų gimimo sukaktis. Minėjimą rengia subvakariai ir Liet. Bendruomenės Bostono apylinkė.

Laisvės Varpo radijo valandė- lės vakaras bus spalio 12 Liet. Piliiečių draugijos salėje.

Grandinė, Clevelando tauti- nių šokių grupė, atvyksta į Bos- toną ir čia šoks lapkričio 9 John Hancock salėje.

For Sale — 2 Family - 9 Rooms — Cypress Hills — De- tached Immaculate — Near Church, Transp. and Shopping. Asking price 20,000 dol. Offer considered. For appointment Tel. AP 7-4709. evenings — Tuesday — 6:00-7:00 P.M.

KATALIKIŲ MOTERŲ
SAJUNGOS 29-tos kuopos

**Metinis
parengimas
PIETŪS**

įvyks
spalio 5, sekmadienį
1 val. p. p.

Apreiškimo parapijos salė,
Brooklyne.
Kalbės kun. P. Geiščiūnas.
Trumpa programa ir muzika.
Pietų metu kiti įvairumai bei
gražūs laimėjimai.

Įėjimo auka 3.50 dol.
Pelnas skiriamas Lietuvių
Romj paminklinei koplyčiai.
Kviečiamos viešnios
bei svečiai.

Rengėjos

Janina Mathews su Gina, Rima ir Daiva Valaitytėm, kurios rugsėjo 28 atėjo pažūrėti "Curley McDimple" vaidinimo. Janina Mathews vaidina pagrindinį vaidmenį. Vaidinimas vyksta Bert Wheeler Theatre — 250 West 43rd Street, tel. 524-2323.

Mylimam Tėveliui

A + A

JUOZUI SVILUI

mirus, dr. Leonildą Giedraitienę ir šeimą nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

Dr. Marija ir Aleksandras ZEMAICIAI

Kun. Jonui Pakalniškiui, mirus jo Tėveliui

A + A

JONUI PAKALNIŠKIUI,
nuoširdžiai užuojautą reiškia

Marijos Pečkauskaitės Moksleivių ateitininkų kuopa,
globėjos, vadovių ir tėvų komitetas

A + A

Alicei Karvelienei

mirus, jos giminaičiams bei artimiesiems reiškia užuo- jautą ir kartu liūdi netekus uolios Moterų Vienybės narės

Mr. & Mrs. R. A. Povell
Mrs. S. A. Beisy
Mrs. P. Zimis
Mrs. T. Novkus
Mrs. A. Kupčinskienė
Mrs. M. Diržis
Mr. F. Yekštis

Mūsų brangiai ir aktyviai narei Dr. Leonildai Giedraitie- nei, jos tėveliui

A + A

JUOZUI SVILUI

mirus, giliausią užuojautą reiškia

N. Y. Lietuvių Gydytojų Draugijos
valdyba ir nariai